

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
พัชราภา เกตวัลย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2553

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
พัชราภา เกตวัลด์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พัชราภา เกตวัลย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2553

พัชราภา เกตวัลท์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์เวณิ กวีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกปัจจัยที่ศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน และภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเลียนแบบเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 232 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 113 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 10 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) บุคลิกภาพ (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_4) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน (X_5) ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว (X_6) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_7) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และการเลียนแบบเพื่อน (X_{11})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_4)

3. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด มี 6 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) การเลียนแบบเพื่อน (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1)

4. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวพยากรณ์ มาเขียนสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -0.521 + 0.294X_3 + 0.275X_{11} + 0.188X_{10} + 0.010X_2 + 0.119X_9 + 0.060X_1$$

4.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -0.521 + 0.316X_3 + 0.252X_{11} + 0.180X_{10} + 0.152X_2 + 0.106X_9 + 0.082X_1$$

FACTORS AFFECTING ON WORKING RESPONSIBILITY OF MATHAYOMSUKSA I
STUDENTS AT MATTHAYOMBANBANGKAPI SCHOOL
IN BANGKAPI DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PHATCHARAPA KETWAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2010

Phatcharapa Ketwan. (2010). *Factors Affecting on Working Responsibility of Mathayomsuksa I Students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok*. Master's Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Waythane Greethong.

The purpose of this research was to study factors affecting on working responsibility of Mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok. These factors were divided into three dimensions. First of them was personal factors : learning achievement, personality, learning achievement motive, mental health and future orientation. Second of them was family environmental factors : guardian' learning supportive and responsibility inside family. Third of them was learning environmental factors : physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers, interpersonal relationship between students and their peer groups and modeling of learning effort inside their peer groups.

The 232 samples : 119 males and 113 females were mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok in academic 2009. The instrument were a questionnaires of factors affecting on working responsibility of mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok. The data was analyzed by the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among working responsibility of Mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok and 10 factors : learning achievement (X_1), personality (X_2), learning achievement motive (X_3), future orientation (X_5), guardian' learning supportive (X_6), responsibility inside family (X_7), physical learning environment (X_8), interpersonal relationship between students and their

teachers (X_9), interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{10}) and modeling of learning effort inside their peer groups (X_{11}) at .01 level.

2. There were significantly negative correlation among working responsibility of Mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok and 1 factor : mental health (X_4) at .01 level.

3. There were 6 factors significantly affecting on working responsibility of Mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok at .01 level ranking from the most affecter to the least affecter were learning achievement motive (X_3), modeling of learning effort inside their peer groups (X_{11}), interpersonal relationship between students and their peer group (X_{10}), personality (X_2), interpersonal relationship between students and their teachers (X_9) and learning achievement (X_1).

4. The predicted equation on working responsibility of Mathayomsuksa I students at Matthayombanbangkapi School in Bangkapi District, Bangkok at .01 level were as follows :

4.1 In terms of raw scores were :

$$\square = -0.521 + 0.294X_3 + 0.275X_{11} + 0.188X_{10} + 0.010X_2 + 0.119X_9 + 0.060X_1$$

4.2 In terms of standard scores were :

$$Z = -0.521 + 0.316X_3 + 0.252X_{11} + 0.180X_{10} + 0.152X_2 + 0.106X_9 + 0.082X_1$$

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง อาจารย์ที่ปรึกษา สารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภิต ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ กรรมการผู้ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์เปรมใจ บุญประสพ และอาจารย์จิรพันธ์ จันจัน๊ะ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการศึกษา วิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นางลินดา ไหวหารดี ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ ที่กรุณาให้ ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำกรวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ในสาขาจิตวิทยาการศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2551 ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้กำลังใจกันมาโดยตลอด

ขอกราบพระคุณสมาชิกทุกคนในบ้านที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจ รวมทั้ง การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์แก่ผู้วิจัยด้วยดี จนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอ มอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ สมาชิกทุกคนในครอบครัว ผู้มีพระคุณทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจให้กับชีวิตผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ ความรู้ ใให้กับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

พัชราภา เกตวัลท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ประชากร	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบใน การทำงาน	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	59
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	61
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	61
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	61
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	62
การหาคุณภาพเครื่องมือ	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	91
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	95
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย	121
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	126
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือ	149
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	160

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร	86
2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมใน ครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงาน ของนักเรียน	87
3 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้กับความรับผิดชอบในการทำงาน ของนักเรียน	88
4 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน	89
5 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม บุคลิกภาพ	150
6 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	151
7 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม ลักษณะมุ่งอนาคต	152
8 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน	153
9 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว	154
10 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม ลักษณะกายภาพทางการเรียน	155
11 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	156
12 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	157
13 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม การเลียนแบบเพื่อน	158
14 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถาม ความรับผิดชอบในการทำงาน	159

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน ต้องมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2546: 1)

การพัฒนาประเทศไทยให้เจริญ จำเป็นต้องพัฒนาคนก่อนเป็นอันดับแรก โดยทำให้คนมีคุณภาพด้วยการปลูกฝัง สร้างเสริมให้มีการศึกษา มีทักษะ มีความรู้ และยังต้องมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงถึงความเป็นผู้มีคุณวุฒิทางด้านอุปนิสัย และเมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบ หากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ก็ย่อมสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ เป็นที่น่าเชื่อถือและนำมาซึ่งความสำเร็จของชีวิตและการทำงานในที่สุด ความรับผิดชอบจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม ซึ่งหากทุกคนในสังคมรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่างๆ อย่างดีแล้ว ก็จะทำให้เกิดความเจริญงอกงามขึ้นในสังคม (วาริ ศิริเจริญ. 2536: 3) ดังที่ ป.มหาพันธ์ (2536: 1) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญยิ่งของมนุษย์ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการประกอบกิจการงานทั้งปวง กิจการที่มีความสำคัญย่อมต้องการผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เพราะหากขาดความรับผิดชอบเพียงเล็กน้อย ความเสียหายอันใหญ่หลวงอาจเกิดขึ้นได้ ผู้ที่ขาดความรับผิดชอบมักประสบความล้มเหลวในชีวิต ทั้งในด้านการงานและในชีวิตครอบครัว พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการที่เด็กขาดความรับผิดชอบในพฤติกรรมที่ตนได้กระทำลงไป เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดปัญหาแก่ทั้งตนเองและแก่ผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ อุดรน้อย (2542: 2) ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายามอดทน ตั้งใจ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความ

รับผิดชอบ เป็นเครื่องผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งความรับผิดชอบต่อเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎ จริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม เป็นเหตุให้เกิดความก้าวหน้า สงบสุข เรียบร้อย แก่สังคม และ ประเทศชาติย่อมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากบุคคลในชาติมีความรับผิดชอบต่อ

ปัญหาด้านการเรียนเป็นปัญหาหนักอย่างหนึ่งสำหรับวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะการเรียนจะมีความยากและลึกซึ้งเพิ่มขึ้น เด็กวัยรุ่นจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน กลัวการสอบ กลัวความล้มเหลวทางการเรียน เพราะการเรียนในระดับนี้มีเนื้อหาวิชา ระเบียบวินัย หลักสูตร สภาพภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน การคบเพื่อน ๆ และจากครู แตกต่างไปจากเดิมมาก จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเจริญเติบโตไปในทางที่ดี ทั้งทางด้าน ร่างกายและจิตใจ หากเด็กมีพฤติกรรมรับผิดชอบจะทำให้เด็กก้าวไปสู่ความสำเร็จในการเรียน และการทำงานในสังคมได้ดี ตลอดจนเมื่อเติบโตเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ก็จะเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติใน ภายภาคหน้า (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 15) ดังที่จรรยา สุวรรณทัต (2531: 24) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อเป็นลักษณะที่สำคัญของความเป็นพลเมืองดีมี ลักษณะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างราบรื่น และสงบสุข ความรับผิดชอบต่อจึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้แก่เด็ก เพราะความรับผิดชอบต่อเปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญที่ทำให้กิจกรรมต่างๆ สำเร็จลุล่วงดี

จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เป็นระยะเวลา 2 ปี ได้สังเกตพบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่ตั้งใจ เรียน ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน ไม่มีความรับผิดชอบต่อในงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ชอบช่วยงานกลุ่ม และ ชอบหนีเรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมบ้าน บางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 90 คน ได้แก่ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะนี้นักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอะไร”

ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาความรับผิดชอบต่อในการทำงานมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 ได้แก่ ทำงานที่ครูมอบหมายไม่ทัน งานที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณมาก ไม่อยากทำการบ้าน และไม่ตั้งใจทำงาน รองลงมาเป็นปัญหาการปรับตัว จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ

20 ได้แก่ ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ และเพื่อนไม่ยอมรับเข้าทำงานกลุ่ม และปัญหาการกล้าแสดงออก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ได้แก่ กลัวการออกไปพูดหน้าชั้น และไม่กล้าซักถาม

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงานมากที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ได้แก่ ไม่ชอบช่วยงานเพื่อน ทำการบ้านไม่เสร็จ ทำงานส่งไม่ทัน และคั่งค้างงาน รongลงมาเป็นปัญหาการเงิน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ได้แก่ เงินไม่พอใช้ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่มีเงินเก็บ และไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน และปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ได้แก่ อ่านหนังสือไม่คล่อง เรียนไม่เก่ง เรียนไม่ทันเพื่อน และไม่เข้าใจที่ครูสอน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงานมากที่สุด จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ได้แก่ ทำงานที่ครูมอบหมายไม่ทัน ครูสั่งงานมากเกินไปทำไม่ทัน ทำการบ้านไม่เสร็จ และคั่งค้างงาน รongลงมาเป็นปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ได้แก่ เรียนไม่เก่ง ไม่ทันเพื่อน และไม่เข้าใจที่ครูสอน และปัญหาการเงิน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 ได้แก่ ใช้เงินเกินความจำเป็น เป็นหนี้เพื่อน และเงินไม่พอใช้

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “จากปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใด” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงาน มีสาเหตุมาจาก เนื้อหาวิชายาก ครูสั่งงานเยอะ และคุย เล่นในเวลาเรียน ปัญหาการปรับตัว มีสาเหตุมาจาก ยังไม่คุ้นเคยกับเพื่อน และปัญหาการกล้าแสดงออก มีสาเหตุมาจาก กลัวเพื่อนหัวเราะเยาะ และเขินอาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงาน มีสาเหตุมาจาก ความขี้เกียจของตัวเอง ขาดเรียนบ่อย และครูสั่งงานมาก ปัญหาการเงิน มีสาเหตุมาจาก ค่าใช้จ่ายสูง ใช้เงินเปลือง และไม่มีการวางแผนการใช้เงิน และปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีสาเหตุมาจาก ขาดเรียนบ่อย และไม่ตั้งใจเรียน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงาน มีสาเหตุมาจาก ครูสั่งงานมาก ขาดเรียนบ่อย และเนื้อหาวิชายาก ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีสาเหตุมาจาก ขาดเรียนบ่อย ไม่ตั้งใจเรียน และเนื้อหาวิชายาก และปัญหาการเงิน มีสาเหตุมาจาก ไม่วางแผนการใช้เงิน และใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้น พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีปัญหาความรับผิดชอบในการทำงานมากที่สุด และนักเรียนระดับชั้นที่มีปัญหาด้านนี้มากที่สุด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังที่ ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2544:10) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่นักเรียนมีจริยธรรมด้านความรับผิดชอบน้อย ทำให้เกิดผลเสียแก่นักเรียน คือนักเรียนจะเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบ ไม่ได้รับความไว้วางใจในการทำงานสำคัญใดๆ และมักได้รับคำ

ดำเนินในการทำงาน มีความเฉื่อยชา กลายเป็นคนไม่มีความสามารถและไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ว่าจะทำงานใดๆ จะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายได้ทันเวลา และทำให้สังคมวุ่นวาย ไม่เรียบร้อย ไม่มีระเบียบแบบแผน เป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมทั้งประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ อารุง จันทวานิช (2542: 77) บุคคลที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมเอาใจใส่ต่อหน้าที่ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเองและเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ส่วนบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่ำ ย่อมไม่สนใจหน้าที่การงาน ปล่อยปละละเลย เป็นผลให้ตนเองและสังคมเสียหาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางนโยบาย สำหรับผู้บริหาร ครู ตลอดจนผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ในการแก้ปัญหาและส่งเสริมนักเรียนในเรื่องความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นอื่นๆ ซึ่งทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้นในด้านการเรียนและเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยม บ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 232 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 113 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.1.2 บุคลิกภาพ
 - 1.1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.1.4 สุขภาพจิต
 - 1.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคต
 - 1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน
 - 1.2.2 ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว
 - 1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.3.1 ลักษณะกายภาพทางการเรียน
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 1.3.4 การเลียนแบบเพื่อน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบในการทำงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียน ได้แก่ การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด การทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน และการปรับปรุงแก้ไขการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้ดีขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของทุกวิชาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

2.1.2 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง จนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของนักเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) ซึ่งจำแนกเป็น 2 แบบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.2.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า พินฝ้าอุปสรรค โกรธง่าย ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย

2.1.2.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่หวังผลสำเร็จในการทำงาน ไม่ชอบพินฝ้าอุปสรรคต่างๆ อดทนรอคอยได้

2.1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาของนักเรียนที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ และมีความพยายามในการผลักดันให้ผลการเรียนดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่คาดหวัง

2.1.4 สุขภาพจิต หมายถึง ภาวะความสมบูรณ์ทางจิตใจของนักเรียนที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสภาพแวดล้อม โดยมีความสามารถในการปรับตัว มีสมรรถภาพในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและเหมาะสม มีความมั่นคงทางจิตใจ และสามารถเผชิญปัญหาในชีวิตได้ โดยวัดจากแบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60) ของเดวิด โกลด์เบิร์ก (David Goldberg) แปลเป็นภาษาไทย โดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ

2.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการคาดการณ์ เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในภายภาคหน้า และมีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อที่จะทำสิ่งที่ตนมุ่งหวังไว้นั้นให้ประสบความสำเร็จ

2.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน และภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.1 การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อผู้ปกครองในการสนับสนุนด้านการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ความสนใจ ชักถามปัญหาและยินดีให้ความช่วยเหลือในปัญหานั้นๆ มีการให้คำแนะนำในการเรียน ให้เงินและทุนทรัพย์ในการใช้จ่ายให้นักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียน ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการทำงาน เพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนด้านต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียน

2.2.2 ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว หมายถึง งานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การช่วยบิดา มารดาหรือผู้ปกครองทำงานบ้าน การทำความสะอาดภาชนะ ซักเสื้อผ้า และการช่วยภารกิจของบิดา มารดา และผู้ปกครอง

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเลียนแบบเพื่อน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะกายภาพทางการเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ สถานที่เรียน และสื่อและอุปกรณ์การเรียน

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาดภายในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน อากาศปลอดโปร่ง ขนาดห้องเรียนกับปริมาณนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่างๆ ได้แก่ เสียงและกลิ่น

2.3.1.2 สื่อและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ ปริมาณของสื่อ อุปกรณ์การเรียนเมื่อเทียบกับจำนวนครูผู้สอนและนักเรียน สื่ออุปกรณ์มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพในการใช้งาน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

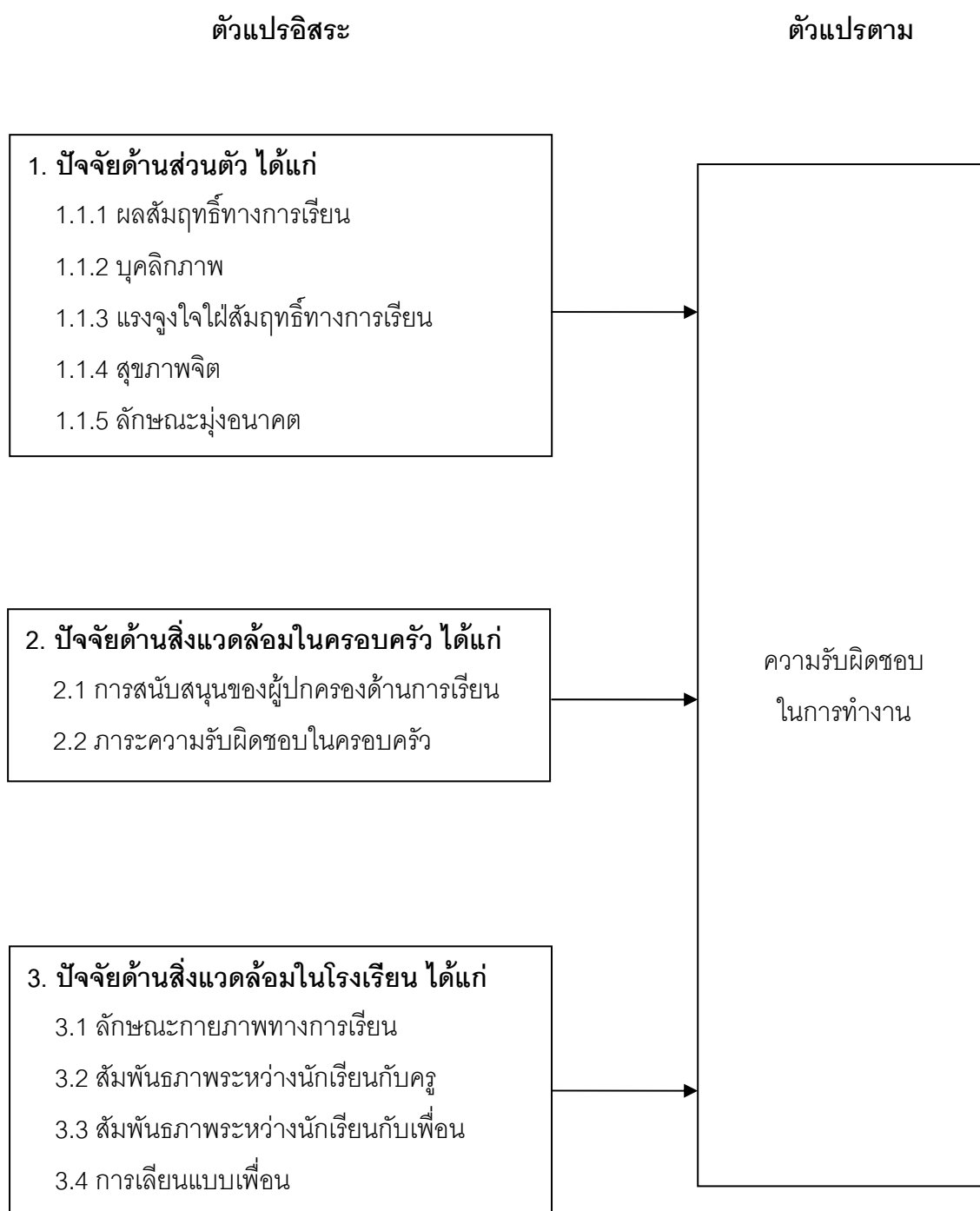
2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟังคำสั่งสอน ปฏิบัติตามคำแนะนำของครู และปรึกษาครูทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ ให้ความสนใจต่อนักเรียนสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะแก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการทำงาน ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาส่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

2.3.4 การเลียนแบบเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติตามพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานของเพื่อนและนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ได้แก่ การตรงต่อเวลา ตั้งใจทำงาน เอาใจใส่ในงานที่ทำ มีสมาธิในการทำงาน มีการเตรียมตัวในการทำงาน และมีความมุ่งมั่นในความสำเร็จในงานของตน

กรอบแนวคิดของการศึกษาค้นคว้า

ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน และภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเรียนแบบเพื่อน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน

1.1.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2524: 22) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความรู้สำนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องรับผิดชอบต่อเกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ความชอบอย่างเดียว แล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์ เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบ

สุพัทธา สุภาพ (2531: 9) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำ ต้องปฏิบัติ ไม่คำนึงถึงสิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิ์ที่จะมาเรียนหนังสือ ความรับผิดชอบของการเป็นนักเรียน คือ มาเรียนหนังสือสม่ำเสมอ ไม่หนีเรียน ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำหรือควรกระทำตามสถานภาพของบุคคล

พระเมธี ธรรมมาภรณ์ (2533: 59 – 67) กล่าวถึง ความรับผิดชอบอันเกิดจากความสำนึกว่า ความรับผิดชอบเกิดจากความสำนึก คือ มีความตระหนักรู้ในหน้าที่ และคิดจะทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ด้วยความเต็มใจ

ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2535: 133) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นพันธะผูกพันที่มนุษย์มีต่อชีวิตและหน้าที่การงาน เพื่อให้ชีวิตและการงานดำเนินไปด้วยความราบรื่น ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

ป.มหาพันธ์ (2536: 2) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้หลายนัย ดังนี้ นัยแรก ความรับผิดชอบ ได้แก่ ความสามารถที่จะตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง ได้แก่ การตัดสินใจที่จะเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีความเหมาะสมและก่อให้เกิดผลดี เลือกละเว้นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและก่อให้เกิดผลเสีย หรืออีกนัยหนึ่ง ได้แก่ การตัดสินใจที่จะพบกับสถานการณ์ที่ได้สร้างขึ้นเอง หรือที่มีผู้ทำมาแล้ว

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 8) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

บรานวี และคอห์น (ทรงศรี คงทวิ.2550: 13 อ้างอิง Browne and Cohn. 1958) กล่าวถึงลักษณะของความรับผิดชอบว่า ได้แก่ ความไว้วางใจได้ ความคิดริเริ่ม ความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคการทำงานแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาทำให้ดีกว่าเดิม

ดิกกินสัน (Dickinson. 1987: 9-11) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการเรียนของตนเองได้ เช่น การตั้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ การเลือกและการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน การแบ่งเวลาเรียน การประเมินผลการเรียน การเลือกทำกิจกรรม การเลือกพบบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้าร่วมกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการตัดสินใจในในพฤติกรรมดังกล่าวเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

ฟลิปโป (Flippo. 1996: 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่าเป็น ความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

จากความหมายของความรับผิดชอบดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็น ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึง ความตั้งใจ เอาใจใส่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียรจนกระทั่งงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีลักษณะของการยอมรับในสิ่งตนกระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด

1.1.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540: 81 – 82) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะทางจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ผู้ที่มีความรับผิดชอบสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยความสงบสุข เพราะบุคคลแต่ละบุคคลย่อมต้องมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องกระทำมากมาย ถ้าทุกคนในสังคมมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้วก็จะก่อให้เกิดความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ในประเทศที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว นั้นยังต้องการบุคลากรที่มีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในปัจจุบันความเจริญ

ทางเทคโนโลยีได้ก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว และเสมือนหนึ่งว่าการพัฒนาด้านจิตใจหรือจริยธรรมไม่ได้ก้าวหน้าไปในสัดส่วนที่พอเหมาะกับความเจริญด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านวัตถุ ทั้งๆที่การพัฒนาทางด้านจริยธรรมนั้น มีความจำเป็นไม่น้อยกว่าความเจริญทางวัตถุจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากขึ้น การให้ความสำคัญในการพัฒนาจิตใจในนั้นจะพิจารณาได้ว่ายังไม่สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วดังเช่นการพัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น การพัฒนาจริยธรรม ความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญมาก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546: 8) ความรับผิดชอบเป็นปัจจัยที่ช่วยให้งานประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานไว้ 27 มาตรฐานโดยเฉพาะในมาตรฐานที่ 1 กำหนดให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งตัวบ่งชี้ความสำเร็จของมาตรฐานนี้คือ นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนได้นั่นเอง

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายาม อดทน ตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ เป็นเครื่องผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม เป็นเหตุให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม และประเทศชาติย่อมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากบุคคลในชาติมีความรับผิดชอบ

1.1.3 ประเภทของความรับผิดชอบ

นงเล็ก สุขถิ่นไทย (2531: 89 – 90) ได้แยกประเภทของความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง แยกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงจะถือว่างานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของตนนั้นสำคัญที่สุด ซึ่งจะละเลยหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ที่วางไว้เป็นแนวทางอย่างเคร่งครัด

1.2 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน ผู้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนย่อมจะยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในแง่ดีและไม่ดี พร้อมทั้งนำข้อบกพร่องในอดีตมาเป็นข้อเตือนใจในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งจะพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเสียก่อนว่าสิ่งที่จะทำต่อไปนั้นจะเกิดผลดีหรือผลเสียอย่างไรหรือไม่

2. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมหรือสังคม เป็นความรับผิดชอบที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพลเมืองของไทย ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่คิดก่อนกระทำเสมอว่าการกระทำของตนจะมีผลกระทบต่อคนอื่นหรือไม่ และไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบายของตนแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะเกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม ดังนั้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวมจึงมีความสำคัญมากอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 26) แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น 2 ประเภท

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง จะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง รวมถึงการดูแลสุขภาพสภาพของตน เป็นเรื่องที่ส่งผลโดยตรงต่อตนเอง

2. ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือส่วนรวม เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถแบ่งออกได้ เป็น 5 ช้อย่อย ดังนี้

2.1 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน/ชั้นเรียน/บุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

2.3 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

2.4 ความรับผิดชอบต่อชุมชน/สังคม

2.5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบมีหลายประเภทโดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงการรู้จักหน้าที่และกระทำต่อหน้าที่เป็นอย่างดี ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม

1.1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

พระเมธี ธรรมมาภรณ์ (2533: 45-46) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่ามีลักษณะ 3 ประการคือ

1. ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ไม่บกพร่องต่อหน้าที่

2. ไม่ละทิ้งหน้าที่

3. ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539: 83-95) กล่าวว่าคนที่มีความรับผิดชอบมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุดและสุดกำลังความสามารถ

2. ทำงานเสร็จ และทันเวลาที่กำหนดโดยไม่มีภาระควบคุม

3. กล้ารับในส่วนที่เป็นความผิด

4. เอาจริงเอาจังและขยัน

5. ไม่ทิ้งงานไปกลางคัน

6. ไม่ผลัดวันประกันพรุ่งหรือทิ้งปัญหา
7. ไม่โทษผู้อื่นหากงานนั้นไม่เสร็จหรือเกิดความเสียหาย
8. ตรงต่อเวลาในการทำงานหรือนัดหมาย

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.1.5 การปลูกฝังความรับผิดชอบ

ประดินันท์ อุปรนัย (2530: 217-218) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ โดยการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบนั้น พ่อแม่ควรมีหลักสำคัญที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อจะได้มีแนวโน้มในการประมาณความสามารถที่จะรับผิดชอบของเด็กได้ และคอยสังเกตว่าเด็กพยายามที่จะทำอะไรด้วยตัวของเขาเอง หรือพยายามที่จะช่วยพ่อแม่เมื่อใด เพื่อจะได้เริ่มต้นสนับสนุนแนะแนวทางให้เขาทำในสิ่งนั้น ๆ ได้ทันที
2. ตระหนักว่าช่วงเวลาสำคัญของการสอนให้เด็กเกิดความรับผิดชอบได้ดีที่สุดคือช่วงเวลาเด็กแสดงให้เห็นว่าเต็มใจ และพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเองเป็นครั้งแรก และเมื่อถึงเวลานั้นจงปล่อยให้ช่วยตัวเอง แม้เด็กจะยังทำไม่ได้ดีในครั้งแรก ๆ แต่การได้มีโอกาสฝึกทำบ่อย ๆ จะทำได้ดีขึ้นและทำจนกลายเป็นกิจนิสัย ซึ่งทำให้เกิดความรับผิดชอบที่จะทำต่อไปโดยถือเป็นภารกิจที่พึงกระทำ
3. พยายามที่จะรู้ด้วยการสังเกตอยู่เสมอๆ ว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพื่อจะได้ปล่อยให้รู้จักที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น ๆ เพิ่มขึ้น
4. ฝึกความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับการฝึกให้เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เพราะการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยให้กับเด็ก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ ทั้งนี้ เพราะการเชื่อฟังพ่อแม่คือ การที่เด็กต้องพยายามควบคุมความต้องการของตนเองให้เป็นไปตามความต้องการของพ่อแม่ อันเป็นการฝึกควบคุมตนเองเบื้องต้นจนเมื่อเด็กเกิดความเคยชินกับการเชื่อฟังพ่อแม่ ในที่สุดเด็กก็จะเกิดความเคยชินต่อการควบคุมความต้องการของตนเอง
5. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการร่วมมือกันในการทำงาน มีการให้อภัย มีการใช้เหตุผล และพยายามให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่ไว้วางใจตัวเด็กเพื่อให้ได้พัฒนาความรับผิดชอบควบคู่ไปกับความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ควรยอมรับในความผิดที่ตนทำ ไม่ลังเลที่จะกล่าวคำขอโทษ เพื่อเด็กจะได้รู้สึกว่าการทำผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้และแก้ไขได้

7. พึงตระหนักและระลึกถึงอยู่เสมอว่า เด็กจะเคารพเชื่อฟังพ่อแม่อย่างจริงจังและมีความรับผิดชอบถ้าพ่อแม่เป็นคนมีเหตุผลและเป็นคนมีความรับผิดชอบ ฉะนั้น การกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2539: 2-3) ได้กล่าวถึงหลักในการพัฒนานักเรียนในด้านความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องมีนโยบายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมอย่างชัดเจน และนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

2. การพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมใดก็ตามต้องดำเนินการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน

3. สอดแทรกคุณธรรมไปกับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการดำเนินชีวิตประจำวัน

4. บรรยายคำสั่งแวดล้อมและแบบอย่างที่ดีเพื่อต่อการปลูกฝังสร้างเสริมให้มีคุณธรรม

5. บุคลากรทุกฝ่ายทั้งในบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนร่วมพัฒนานักเรียน

6. หลักวิชา ทฤษฎี และเทคนิคอย่างหลากหลาย เป็นปัจจุบันในการพัฒนานักเรียน

7. การปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเสริมสร้างตั้งแต่วัยเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อมอบหมายให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่เพื่อให้มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบทั้งในการเรียนและการทำงาน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบคอน (Bacon, 1989: 1289-A) ศึกษาพบว่า นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบในการเรียนด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ

1. การทำกิจกรรมการเรียน

2. การเชื่อฟังครู
3. การตั้งใจเรียน
4. การเรียนหรือการศึกษาค้นคว้า
5. การพยายามเรียน
6. การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่เลือกกระทำ

ชินเนอร์รี (Chinnery. 2004: 12821-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยมุ่งอธิบายลักษณะของจริยธรรมดังกล่าว โดยมีนักเรียนในเกรด 9 จากโรงเรียนในอเมริกาเหนือที่ก่อตั้งมานานกว่า 100 ปี เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาด้านความคิดหรือพฤติกรรมทางจริยธรรมเกี่ยวกับคุณลักษณะทางการศึกษาด้านความรับผิดชอบ พบว่า การสร้างจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนนั้น ครูต้องกำหนดเค้าโครงการสอนและนำไปใช้ในการเรียนการสอน

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กษิมา วิริยะ (สุวารินทร์ โจนซ์จรณาภลัย. 2547: 18; อ้างอิงจาก กษิมา วิริยะ 2526) ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ แต่มีบางความคิดรวบยอดที่อยู่ในระดับไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถของตนในด้านการศึกษา การทำงานโดยไม่เลือกงานและไม่ดูถูกงานที่สุจริต การตรงต่อเวลาในการนัดหมาย และการยอมรับรับผิดชอบในการกระทำของในงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนชายและหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนชายและหญิง และสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครองไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ

นภดล ภวนะวิเชียร (2540: ง) ศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็นและแรทส์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเสริมสร้างค่านิยมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปสร้างเสริมค่านิยมเป้าหมายให้แก่นักเรียนได้ โดยพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้น มีพัฒนาการใน

ค่านิยมด้านความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงถึงค่านิยมนั้น

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญจะต้อง มีในตัวบุคคล เพราะความรับผิดชอบช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ

2. เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อัจจวรา สุขรมณ์ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจมีผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนโดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (published achievement test) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลทางการเรียนของนักเรียน ครูต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายๆ ด้านจึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไปเพียงครั้งเดียว

กู๊ด และคนอื่น ๆ (โพลี เบลีวอลาด.2548: 22-23; อ้างอิงจาก Good; & et al. 1973) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (academic achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งประเมินได้จากคะแนนสอบ หรือผลงานที่ได้รับ

มอบหมายหรือจากทั้งสองอย่าง และผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของนักเรียนออกเป็นระดับต่างๆ เช่น สูง กลาง ต่ำ เป็นต้น

2.1.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุภาพรรณ โคตรจรัส (นริศรา ริชาร์ดสัน.2546: 23 อ้างอิงจาก สุภาพรรณ โคตรจรัส. 2527) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 องค์ประกอบด้านปัญญา ได้แก่ เซาว์ปัญญา ความถนัด ความรู้พื้นฐาน หรือความรู้เดิมของผู้เรียน

1.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ทักษะคิด นิสัยในการเรียน ความนึกคิดเกี่ยวกับตน และลักษณะทางบุคลิกภาพอื่น ๆ

2. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่อยู่อาศัย ความคาดหวังของบิดามารดา บรรยากาศของสถานที่เรียนรวมทั้งหลักสูตรและคุณภาพการสอน

คลอสไมเออร์ (Klausmier.1961: 306) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามี 6 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกายและสติปัญญา ความสามารถทางด้านทักษะร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น ความสนใจ แรงจูงใจ ทักษะคิด ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดกับตนเอง ความเข้าใจสถานการณ์ อายุ เพศ

2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ระดับการศึกษา ความรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ ทักษะทางร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น ทักษะคิด ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดกับตนเอง สุขภาพร่างกาย ความเข้าใจสถานการณ์ อายุ เพศ

3. พฤติกรรมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการสอนต่างๆ เช่น วิธีสอน ปฏิสัมพันธ์ทางด้านความรู้และความคิด

4. คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้าง ทักษะคิด ความสามัคคี และการเป็นผู้นำ

5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองของเครื่องมืออุปกรณ์ เป็นต้น

6. แรงผลักดันจากภายนอก ได้แก่ ครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางสังคม อิทธิพลของศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

บลูม (สุวารินทร์ โรจนขจรนภาลัย. 2547: 21; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปร คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (cognitive entry behaviors) หมายถึง ความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ของผู้เรียนที่มีมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective entry characteristics) หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน เกิดความอยากเรียนยากรู้ในสิ่งใหม่ๆ ได้แก่ ความสนใจในวิชาที่เรียน ทศนคติในเนื้อหาวิชาและสถาบัน การยอมรับความสามารถของตนเอง เป็นต้น

3. คุณภาพการเรียนการสอน (Quality of instruction) หมายถึง ประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมของผู้สอนที่มีต่อผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในครอบครัว

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงเนสส์ (สุมาลี ภูมาลา. 2547: 22; อ้างอิงจาก Ringness. n.d.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรดเก้า พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งด้านครอบครัว และในโรงเรียน นอกจากนี้มีพฤติกรรม ดื้อ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

มาริสา วรตฤจิวศ์ (2549: 77) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความต้องการพัฒนาผลการเรียนของตนให้ดียิ่งขึ้นอีก จึงตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงถือเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เข้าสังคมได้ดี ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักเป็นคนที่ไม่มี ความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆทั้งส่วนภายนอก ที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยา มารยาท การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญาความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์ (โพลี เฉลียวฉลาด. 2548: 24 อ้างอิงจาก เชิดศักดิ์ โสวาสินธุ์. 2520) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของบุคคลแต่ละคน และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

อลลพอร์ท (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 11-15; อ้างอิงจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

แมคคอนเนล (สุวารินทร์ โรจนขจรนภาลัย. 2547: 23; อ้างอิงจาก Maconnell. 1974 : 610) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออก เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ รูปแบบของความคิดความรู้สึก และพฤติกรรม ลักษณะนิสัยที่รวมเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาทั้งทางกายและจิตใจ และเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น

2.2.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาของชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรมส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและบุคลิกภาพสำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อพัฒนาการทางร่างกาย ทางจิตใจ และบุคลิกภาพ คือบุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคนและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของมนุษย์ แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจอันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ว่าระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตวัยเด็กเป็นส่วนมาก

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่าอิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้รับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลให้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

2.2.1.3 ประเภทบุคลิกภาพ

ฟริตแมนและโรสเซนแมน (Friedman; & Rosenman. 1974: 164) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ไว้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่งรีบ ชอบการแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในความพยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้ออกการทำงานช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และรู้สึกถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อนไม่ก้าวร้าว มีลักษณะอื่น ๆ ชอบการพักผ่อน และดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน และไม่ชอบทำงานในเวลาอันรีบด่วน

เครชเมอร์ (Samuel. 1981: 190-191; Citing Kretschmer. 1921) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะ จึงแบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีระวิทยา สอดคล้องกัน 3 ประเภท คือ

1. ประเภทที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ย คอโต รูปร่างมีไขมันมาก พุงยื่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบสังคม สนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ (Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาการเอางาน มีความเครียดทางอารมณ์เป็นนิจ ชอบสันโดษไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ รูปร่างแข็งแรง ชอบออกกำลังกาย (Athletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้มักทำอะไรแปลก ๆ ช้น ๆ ไม่ค่อยมีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงความเป็นความตาย สนุกสนานอยู่เสมอ

จุง (Jung) (1969). ได้พิจารณานบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท

1. บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่น เกรงครัดต่อระเบียบแบบแผนมีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเองและการกระทำทุกอย่างที่มักจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

2.2.1.4 ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบ เอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจากนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากคนอื่น ๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่าคนใช้ส่วนใหญ่ของเขานั่งแต่ตรงขอบแก้วอี้ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบเร่ง มักนั่งแก้วอี้แค่ตรงขอบแก้วอี้จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลย เพราะแต่เดิมนั้นพบว่า การมีคอเรสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวาน และความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลานาน 8 ปี ในการร่วมกันศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาเขาใช้ชื่อว่า บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้าม เรียกว่า บุคลิกภาพแบบ บี การค้นพบบุคลิกภาพแบบ เอ นั้น ถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญ เพราะบุคลิกภาพแบบ เอ มีปัจจัยเสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกปัจจัย ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ แล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจมากที่สุด (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537:14 ; อ้างอิงจาก รังสิต น่มระฤก. 2532)

2.2.1.5 การวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

แบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ในปัจจุบันมี 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537: 15 ; อ้างอิงจาก Friedman; & Rosenman. 1964) คือ

แบบวัดที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) แบบสัมภาษณ์นี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยมุ่งหวังให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่ทำให้มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตราวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิ่งแฮม (Framingham Type A Scales : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ วัดความรู้สึกว่าเวลาในการทำงานผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการวัดความรู้สึกกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นคนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ย่อท้อต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่ามีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไคลเออร์ และไวด์เนอร์ (Kleiwer; & Weidner. 1987: 204) ได้ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพแบบเอ และระดับความมุ่งหวัง โดยศึกษาจากการตั้งเป้าหมายของความสำเร็จของเด็กและผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชาย จำนวน 32 คน และเด็กหญิงจำนวน 41 คนมีอายุระหว่าง 9-12 ปี โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี พบว่า เด็กทั้งสองกลุ่มได้ตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พฤติกรรมในการทำงานของเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะทำงานสำเร็จมากกว่าและมีความเพียรพยายาม เพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

ชวาทซ์ และคณะ (ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. 2539: 24; อ้างอิงจาก Schwarty; & et al. 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบี ที่ประสบความล้มเหลวในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดเคยประสบความสำเร็จ และในสถานการณ์ที่มีบางคนประสบความสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ มีความมุ่งหวังความสำเร็จในสถานการณ์ที่มีโอกาสประสบความสำเร็จได้ แต่จะไม่เอาตัวไปผูกมัดกับงานที่ไม่มีโอกาสประสบ

ความสำเร็จในการทำงานมากกว่าล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้น บุคคลจะมีความเพียรในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรในการทำงานที่ยากปานกลางแต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี นั้น มีความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน ส่วนความยากของงาน และความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กฤษฎา ประทีปรัตน์ (2549: 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ แบบเอ เป็นผู้รักความก้าวหน้าจึงทำให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมานะพยายามและมีความกระตือรือร้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ความรับผิดชอบดีตามไปด้วย ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เข้าเรียนตรงต่อเวลา

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบเอ จะมีความเพียรพยายาม มีความตั้งใจสูงในการทำงาน มุ่งมั่นในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในการทำงาน และจะมีความวิตกกังวลในการทำงานสูง กว่าบุคคลผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบี เพราะลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ จะเป็นคนริบร้อน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ชอบแข่งกับเวลาและกับผู้อื่น มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ สำหรับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี จะมีความเครียดในการทำงานต่ำกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบบีเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่ริบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน เมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันก็น่าจะมีความรับผิดชอบที่ต่างกันด้วย ดังนั้นองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพทั้งสองแบบจึงมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุชาติ สุธรรมารักษ์ (2531: 186-187) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่าเป็นความมุ่งหวังที่จะประสบความสำเร็จ ความพยายามฝ่าฟันอุปสรรคในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเอาชนะคนอื่น หรือเพื่อความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

พระเทพเวที(2532: 48-50) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มี 2 แบบ คือ

1. เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศที่สนับสนุนการแข่งขัน
2. เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศแท้ซึ่งประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการ คือ
 - 2.1 ถ้าทำก็ทำให้ดีเลิศให้ดีที่สุดเต็มที่แห่งงานนั้น ๆ
 - 2.2 มีความเป็นเลิศเพราะดีที่สุดเต็มที่แห่งความสามารถของเรา
 - 2.3 สิ่งนั้นมีความเป็นเลิศโดยเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เกื้อกูลที่สุด เป็นประโยชน์

ที่สุดแก่ชีวิตและสังคม

งามตา วรินทร์านนท์ (2535: 345) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ว่า หมายถึง ความต้องการสัมฤทธิ์ผลซึ่งเป็นลักษณะภายในที่ผลักดันให้บุคคลเกิดความพากเพียรพยายามที่จะทำงานจนสำเร็จลงด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

สุรางค์ ไคว่ตระกูล (2545: 172) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ตนเองตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงานเพราะรางวัล แต่ทำเพื่อจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 299) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นแรงจูงใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้ได้รับความสำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะพยายาม อุตุน ทำงานมีแผน ตั้งระดับความหวังไว้สูง และพยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง แรงจูงใจที่เป็นแรงขับให้บุคคลขับเคลื่อนผลักดันตนเอง ให้เกิดความเพียรพยายาม ความมานะพากเพียร ความอุตุน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จตามที่ตนเองได้มุ่งหวังและตั้งใจไว้ อย่างดีเยี่ยม

2.3.1.2 ความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เพราะพรณ เปลียนภู (2542: 326) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลัง กล่าวคือ มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีความพยายาม ตั้งใจเรียน และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จ

อังคณา ถิรศิลาเวทย์ (2548: 19) ได้สรุปความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นลักษณะของผู้ที่มุ่งมั่นทำในสิ่งต่างๆ ที่สนใจซึ่งกระตุ้นให้บุคคลเกิดพลัง มีความกระตือรือร้น มีความพยายาม และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าและเป็นแรงผลักดันให้บุคคลนั้นต้องทำงานให้ประสบความสำเร็จ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นพลังหลักเคลื่อนให้บุคคล ประสบความสำเร็จ ทำให้บุคคลเกิดความมานะพากเพียร เกิดความรับผิดชอบ เกิดความบากบั่น ความอดทน ความตั้งใจ ความมุ่งมั่น และความทะเยอทะยาน ที่จะให้ตนเองประสบความสำเร็จ จะเป็นในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียน หรือการทำงาน

2.3.1.3 ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

พรณี ชูทัย (2538: 312) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

1.1 เป็นคนมีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

1.2 เป็นผู้ทำงานมีแผน

1.3 เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังสูง

2. ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2.1 เป็นผู้ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย

2.2 ตั้งเป้าหมายในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจตั้งเป้าหมาย ที่ยากหรือง่ายเกินไป

แมคเคลแลนด์ (สมจิตร หอไตรรงค์. 2539: 13; อ้างอิงจาก McClland. 1961) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. กล้าเสี่ยงอย่างเหมาะสม (Moderate Risk – Taking) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์สูงจะมีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวไม่ชอบงานที่ต้องอาศัยโชคกลางไม่พอใจทำสิ่งง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ ความสามารถ หากแต่จะเลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับตน และการกระทำสิ่งที่ยากให้สำเร็จนั้นทำให้ ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมักไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวไม่สำเร็จ

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็ง ในการกระทำการ สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ แต่ไม่ได้ขยันไปทุกกรณีจะเอาใจใส่มานะพากเพียรต่อสิ่งที่ทำท่าย ย้วยความสามารถ ของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองขบคิด และขจัดทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานลุล่วงไป

3. ความรับผิดชอบตนเอง (Individual Responsibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์สูงจะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง ไม่หวังการยกย่องชมเชยจากผู้อื่น ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น มีอิสระในการคิดและทำ

4. ต้องการทราบผลของการตัดสินใจ (Knowledge of Result Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะติดตามผลการตัดสินใจของตนว่าเป็นอย่างไร ไม่เพียงแต่ทราบแล้วไม่กระทำ แต่ปรับปรุงการกระทำของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ดีกว่าเดิม

5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Knowledge of Result Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีแผนการระยะยาว เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organization Skill) ให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเป็นระบบ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปลักษณะของบุคคลผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ดังนี้

1. มีการวางแผนในการทำงาน
2. มีความทะเยอทะยาน ความพยายามสูง
3. มีความรับผิดชอบ ชยัน และอดทน
4. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้น ทำงานจนลุล่วงสำเร็จ
5. ตั้งใจปฏิบัติงานของตนจนเต็มความสามารถ หวังให้งานของตนออกมาดี

เยี่ยมและเป็นเลิศ

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเซน (Rosen, 1961: 574-585) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านโครงสร้างของครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า มารดาของเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เน้นการฝึกความต้องการผลสัมฤทธิ์ มีความสนใจงานของเด็ก ตั้งเป้าประสงค์สำหรับเด็ก และคอยดูแลในการแก้ปัญหาของเด็ก เขายังพบว่า ชั้นของสังคมมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าเด็กชายในสังคมชั้นกลางมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายในสังคมชั้นต่ำและเด็กชายที่มาจากครอบครัวเล็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กชายที่มาจากครอบครัวใหญ่

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประกายทิพย์ พิชัย (2539: 55-58) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมพร พรหมจรรย์ (2540: 78-79) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และเพศตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

สิรินทิพย์ สมคิด (2550: 86) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก จะมีความพยายามในการเรียนเพื่อต้องการที่จะประสบความสำเร็จในด้านการเรียน โดยที่นักเรียนผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนมักจะไม่นย่อท้อต่ออุปสรรค และไม่กลัวต่อความล้มเหลว เพราะรู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน สามารถคิดแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานได้ดี และให้เวลาส่วนมากแก่การเรียนจึงมีความรับผิดชอบในการเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่า

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.4.1.1 ความหมายของสุขภาพจิต

ความหมายของสุขภาพจิต มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Mental แปลว่า จิตใจ หรือแห่งจิต Health แปลว่า สุขภาพ หรืออนามัย เมื่อรวมเข้าด้วยกัน แปลว่า สุขภาพ หรืออนามัยแห่งจิตสำหรับความหมายของสุขภาพจิตนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้.

องค์การอนามัยโลก (ลักษณะ สรวิวัฒน์. 2545: 3; อ้างอิงจาก World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้ความหมายว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ซึ่งปราศจากอาการของโรคจิต โรคประสาท หรือลักษณะผิดปกติอื่นๆ ทางจิตใจ และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ มีความสุขอยู่กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ดี มีสัมพันธภาพอันดีงามกับบุคคลอื่น และดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวกสบาย รวมทั้งสามารถแสดงความต้องการของตนในโลกที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงนี้ได้โดยไม่มี ความขัดแย้ง

คาแพลน ฟรีแมน และซาดอค (ณรงค์ การชะวี. 2541: 8; อ้างอิงจาก Kaplan, Freeman; & Sadock. 1980) ให้ความหมาย สุขภาพจิต คือ ความรู้สึกเป็นสุขสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: 104-105) สุขภาพจิตดี เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้บุคคลนั้นมีสติ มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ที่จะพิจารณา ตัดสินใจและ ดำเนินการในเรื่องต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ สมเหตุสมผล คิดและทำสิ่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ และศักยภาพของตนเองได้ ตลอดจนสามารถรับผิดชอบในงานของตนได้อย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้าม หากบุคคลมีสุขภาพจิตไม่ดีหรือผิดปกติ อาจก่อให้เกิดผลกระทบหรือความผิดพลาดตามมา อันเป็นผลต่อเนื่องจากการใช้อารมณ์ ในการคิดและตัดสินใจ หรือทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: 174) เด็กในวัยระดับมัธยมศึกษา (13-18 ปี) เป็นช่วงวัยที่มีการพัฒนาด้านการคิด และเป็นวัยที่สามารถนำความรู้ต่างๆ ที่ได้จากการศึกษามา ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น อีกทั้งที่มีการป้อนความรู้ผ่านระบบการศึกษาที่เข้มข้นขึ้น โดยจะพบว่า ปัจจุบันสถานศึกษาต่างแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อสร้างชื่อเสียงให้ตนเองเพื่อพัฒนาวิชาการ มีบางโรงเรียน สอนวิชาต่างๆ อย่างเร่งรีบจนเด็กไม่สามารถรับไหว ทำให้เด็กต้องเรียนหนัก อุดหนุนอดนอนในการทำ การบ้าน การดูหนังสือหรือกวดวิชา ส่งผลให้เกิดความเครียดมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการเรียนที่ โรงเรียนและครอบครัวอาจสร้างแรงกดดันที่สูงเกินความจำเป็น เช่น การที่ผู้ปกครองให้เด็กเรียนพิเศษ ตลอดวันหยุด เพราะต้องการให้เด็กเข้าโรงเรียนดีมีชื่อเสียงหรือเรียนได้ผลการเรียนดี ซึ่งอาจเป็นแรง กัดดันให้เด็กเกินความจำเป็น แม้ว่าความกดดันจะมีส่วนดีที่ช่วยให้เด็กเอาจริงเอาจังและเริ่มที่จะ กระทำบางอย่าง แต่จะส่งผลเสียให้เด็กเกิดความเครียด วิดกกังวล จนอาจกลายเป็นคนที่มีปัญหาด้าน สุขภาพจิตในอนาคต

พจนานุกรมอเมริกัน (Encyclopedia American. 1988: 564) ให้ความหมาย ของคำว่า “สุขภาพจิต” ไว้ดังนี้ สุขภาพจิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับท่าทีของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมที่บุคคล นั้นเผชิญอยู่ว่าท่าทีอย่างไร จึงจะเป็นการเหมาะสม และทำให้ตนมีความสุขที่สุดหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการปรับปรุงท่าทีของตนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์เพื่อให้เกิดความสุขแก่ตน

จากแนวคิดของบุคคลที่ยกตัวอย่างมานี้ สามารถนำมาสรุปความหมายของคำว่า สุขภาพจิต ได้ว่า สุขภาพจิต สภาพความสมบูรณ์ของทางจิตใจ อารมณ์ เซาว์นปัญญา มนุษย์สัมพันธ์ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตน เพื่อที่จะสามารถปรับตัวและจิตใจให้เข้ากับบุคคล สภาพแวดล้อม และ สังคมได้อย่างเหมาะสมทุกสถานการณ์

2.4.1.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erik H Erikson.1968) มีทัศนะเกี่ยวกับสุขภาพจิตของคนว่า คนที่จะมีสุขภาพจิตดีคือคนที่สามารถเอาชนะอุปสรรคอันเกิดจากความขัดแย้งในใจ อันมีสาเหตุมาจากภาวะวิกฤติตามขั้นแห่งพัฒนาการในแต่ละวัย คนเราจะมีภาวะวิกฤติชีวิตที่จะนำไปสู่ความล้มเหลวของการปรับตัว ความรู้สึกที่ไม่ดีเกี่ยวกับตัวเองและทำให้ให้สุขภาพจิตไม่ดี คนที่จะมีสุขภาพจิตดีจะประกอบด้วยคุณลักษณะของความรู้สึกไวเนื้อเชื้อใจ รู้สึกว่าตนเป็นที่รักของพ่อแม่ มีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ไม่รู้สึกว่าตนถูกคุกคามสวัสดิภาพเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม มีความต้องการที่จะสร้างสรรค์และการกระทำต่อสิ่งแวดล้อม การได้ทำให้เป็นสุขใจ มีความเข้าใจและรู้จักตนเองตามสภาพ สามารถให้ความรักและสนิทสนมกับผู้อื่น สามารถสร้างหลักฐานของตนเองให้เป็นปึกแผ่นและเป็นผู้นำของคนรุ่นหลังได้ และมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานชีวิตของตนเท่าที่ผ่าน มา ส่วนคนที่สุขภาพจิตไม่ดีก็จะมีลักษณะของการรู้สึกว่าไม่ได้รับความรัก การยอมรับจากพ่อแม่ หรือคนเลี้ยง ไม่ได้ได้รับความอิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง รู้สึกว่าชีวิตถูกคุกคามด้วยอำนาจอื่นๆ ไม่สามารถที่จะแสดงความคิดริเริ่มของตนได้อย่างเสรี ขาดโอกาสที่จะได้สร้างสรรค์ผลงาน ทำให้ขาดความเข้าใจในสถานภาพของตนเอง ไม่สามารถที่จะให้ความรักและการสนิทสนมกับคนอื่น ๆ ได้ ไม่สามารถที่จะสร้างตนให้เป็นปึกแผ่นแน่นอนหนาได้ รู้สึกไม่ภาคภูมิใจต่อผลงานชีวิตที่ผ่านมา

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Corsini. 1984: Vol1, 37-38) นักจิตวิทยาากลุ่มจิตวิเคราะห์ มีทัศนะว่าคนที่จะมีสุขภาพจิตดี คือคนที่สามารถรักษาความสมดุลของตัวประกอบบุคลิกภาพไว้ได้ องค์ประกอบของบุคลิกภาพมีอยู่ 3 อย่างคือ Id Ego และ Superego หากองค์ประกอบทั้ง 3 นี้ทำงานประสานกันได้ดีเป็นอย่างดี สภาพจิตใจของคนก็จะมีคุณสมบัติปราศจากความขัดแย้งในใจ (Conflict) ความรู้สึกผิด (Guilty) เป็นคนที่ยอมรับความเป็นจริงตามสภาพที่เป็นอยู่และสามารถปรับตัวเข้ากับความเป็นจริงเหล่านั้นได้ ไม่ดำรงตนอยู่ในสภาพของการหลอกลวงตนเอง เช่นการใช้กลไกทางจิตใจในการป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) และทั้งยังสามารถปรับตัวเองแสดงบทบาทได้ตามสถานภาพทางเพศที่เป็นจริงของตน คนที่จะมีสุขภาพจิตดีตามความเห็นของนักจิตวิเคราะห์คือคนที่ไม่อยู่ในภาวะวิตกกังวล (Anxiety) และมีความเห็นว่า สาเหตุหลักของความวิตกกังวลคือสาเหตุที่เกิดจากการขัดแย้งกันของ Id Ego และ Superego ความวิตกกังวลเกิดขึ้นจากสภาพภายในบุคลิกภาพของตน มิได้เกิดจากสถานการณ์ภายนอก ความขัดแย้งในใจและความรู้สึกผิด เป็นสาเหตุหลักของความวิตกกังวล

2.4.1.3 ลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี

สุภาพรณ โคตรจรัส (2540: 114 - 116) กล่าวว่า ผู้มีสุขภาพจิตดี มีลักษณะ ดังนี้

1. ด้านปัญญา ความคิด ความเข้าใจ เป็นผู้ที่มีการรับรู้ที่ตรงตามความเป็นจริง ใช้สติปัญญาประกอบในการพิจารณาตนเองและสิ่งแวดล้อม คิดและทำอย่างมีเหตุผล รับรู้และเผชิญปัญหาตามความเป็นจริง เต็มใจที่จะใช้วิธีแก้ปัญหาโดยตรงในการเผชิญปัญหา
2. ด้านประสบการณ์ทางอารมณ์ สามารถเผชิญความตึงเครียดและความกดดันต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อเผชิญปัญหาจะไม่กระทบกระเทือนเกินกว่าเหตุ รักษาอารมณ์ไว้ได้ในระดับสม่ำเสมอ แสดงอารมณ์ได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถเอาชนะความขัดแย้งในใจ ทั้งภายในและภายนอกได้
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่แยกตัวอยู่คนเดียว หรือแสวงหากิจกรรมทางสังคมมากเกินไป จนทำให้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพียงผิวเผิน หรือพึ่งพาผู้อื่นจนรู้สึกเป็นภาระ ไม่ได้คบผู้อื่นเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตัว ยอมรับและเข้าใจในตนเองและผู้อื่นอย่างแท้จริง มีความจริงใจ มีสัมพันธภาพที่อบอุ่น
4. ด้านการทำงาน ทำงานได้เต็มความสามารถ เลือกอาชีพได้ตรงกับ ความสนใจและความสามารถของตนเอง รับรู้และรู้สึกว่าเป็นประโยชน์กับสังคม มีคุณค่า มีความกระตือรือร้นในชีวิต มีแรงบันดาลใจ มีพลังในการทำงาน
5. ด้านความรัก สามารถรักได้อย่างแท้จริง เป็นความรักในมนุษยชาติ เป็นความรักที่ประกอบด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเชื่อถือไว้วางใจ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความพึงพอใจเมื่อเห็นผู้ที่ตนรักมีความสุข รวมทั้งความรักทางเพศ
6. ด้านตน มีความเข้าใจในตนเอง ยอมรับตนเอง รู้ว่าตนคือใคร ต้องการอะไรในชีวิต ยอมรับข้อบกพร่อง และภาคภูมิใจในส่วนตัวของตน สามารถเปิดเผยตัวจริงของตนเอง รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพัฒนาตนได้อย่างดีที่สุดในตามศักยภาพของตนเอง
7. ด้านการเผชิญและควบคุมสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพ ในการเผชิญและควบคุมสิ่งแวดล้อมใช้สติปัญญาในการเผชิญปัญหา มีอารมณ์มั่นคงสม่ำเสมอ แสดงออกอย่างเหมาะสม

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2544: 7-8) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ดังนี้

1. มีเจตคติที่ดีต่อตนเอง พอใจในตนเองและเป็นผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเองได้ดีว่าตนเองเป็นอย่างไร มีความรู้ความสามารถเพียงใด

2. มีใจกว้าง สามารถยอมรับและเผชิญกับความเป็นจริง
3. มีความสามารถที่จะเอาชนะอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเองได้
4. ความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการกระทำของตนเอง
5. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
6. เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี
7. เป็นคนที่อดทนต่อความกดดัน ความผิดหวัง ความสูญเสีย ความพ่ายแพ้

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2545: 75) กล่าวว่า สุขภาพจิตเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ทางสุขภาพของมนุษย์ที่สามารถรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ของตนเอง และสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีการปรับตัวที่ดี จะมีความสุขเมื่อสามารถทำตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นๆ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การพิจารณาสุขภาพจิตดีของบุคคลนั้น ควรพิจารณา 2 ด้าน คือ พิจารณาที่ตนเอง และพิจารณาที่การปฏิบัติตนต่อผู้อื่น

พิจารณาที่ตนเอง คือ ควรเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย และควรเป็นผู้ที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เข้าใจตัวเอง มองเห็นตนมีคุณค่ามีประโยชน์ต่อผู้อื่น มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต และเมื่อพบอุปสรรคก็สามารถต่อสู้โลกได้โดยไม่แสดงออกถึงความยุ่งยากทางใจมากนัก

พิจารณาจากการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น คือ ควรวางตนได้อย่างเหมาะสมในสังคม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น พยายามทำตนให้เป็นประโยชน์มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนในสังคม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

2.4.1.4 แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทยจีเอสคิว60 (Thai GHQ 60)

ธนา นิลชัยโกวิท และคนอื่นๆ (2539 : 1 – 17) ได้ศึกษา จีเอสคิว (GHQ : General Health Questionnaire) ของ โกลด์เบิร์ก และพอล วิลเลียม (David Goldberg and Paul William. 1988 : 12) แปลเป็นภาษาไทย เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตที่ได้รับการยอมรับกว้างขวางที่สุดฉบับหนึ่งในปัจจุบัน โดยจะบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตหรือไม่ แต่ไม่สามารถบอกการวินิจฉัยได้ว่าเป็นโรคจิตเวชชนิดใด เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบตอบด้วยตนเอง และได้รับการออกแบบมาสำหรับคัดกรองปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ การไม่สามารถดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ได้อย่างปกติสุขตามที่ควรจะเป็น และการมีปัญหาที่ทำให้เกิดความทุกข์ใจ โดยเน้นถึงปัญหาที่ผิดไปจากสภาวะปกติของบุคคลนั้นๆ มากกว่าลักษณะที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลนั้นๆ เช่น ปัญหาบุคลิกภาพ ข้อคำถามของ จีเอสคิว จะครอบคลุมปัญหาใหญ่ๆ 4 ด้าน คือ ความรู้สึกไม่มีความสุข (Unhappiness) ความวิตกกังวล (Anxiety) ความบกพร่องเชิงสังคม (Social Impairment) และความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ (Hypochondriasis)

จีเอสคิว ฉบับเต็ม คือ จีเอสคิว 60 (GHQ 60) ประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อและมีฉบับย่ออื่นๆ อีกคือ จีเอสคิว 30, จีเอสคิว 20 และจีเอสคิว 12 ซึ่งมีข้อคำถาม 30, 20 ข้อตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีจีเอสคิว 28 ซึ่งเป็น Scaled GHQ คือ แบ่งคะแนนเป็น 4 กลุ่มได้แก่ อาการทางกาย (Somatic Symptoms) อาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ (Anxiety and Insomnia) ความบกพร่องทางสังคม (Social Dysfunction) และอาการซึมเศร้าที่รุนแรง (Severe Depression)

ในการคิดคะแนนของ จีเอสคิว (GHQ) โกลด์เบิร์ก (Goldberg) แนะนำให้ใช้การคิดแบบ GHQ Score (0 – 0 – 1 – 1) ซึ่งสะดวกและได้ผลไม่แตกต่างจากการคิดคะแนนแบบลิเคิร์ต (Likert Score = 0 – 1 – 2 – 3) โดยพบว่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างทั้งสองวิธีนี้อยู่ระหว่าง 0.92 – 0.94 ส่วนเกณฑ์ในการตัดสินว่ามีความผิดปกติทางจิตเวชของ จีเอสคิว (GHQ) ฉบับต่างๆ มีดังนี้ จีเอสคิว 60 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 11/12 จีเอสคิว 28 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 4/5 จีเอสคิว 30 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 3/4 และ จีเอสคิว 12 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 1/2

วิธีการได้มาของ ไทย จีเอสคิว (Thai GHQ) โดยการศึกษาจากประชากรในเขตหนองจอก กรุงเทพฯ ที่มารับบริการจากหน่วยบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้คือ จีเอสคิว ฉบับภาษาไทย ฉบับเต็ม (Thai GHQ 60) ซึ่งแปลผลจากฉบับภาษาอังกฤษโดยจิตแพทย์ผู้ทำการศึกษาและนำไปแปลกลับโดยจิตแพทย์อีกท่านหนึ่ง ซึ่งมีความเชี่ยวชาญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษดี และไม่คุ้นเคยกับ จีเอสคิว ฉบับภาษาอังกฤษมาก่อน หลังจากนั้นจึงนำฉบับแปลกลับมาเปรียบเทียบกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ และปรับปรุงฉบับภาษาไทยให้มีความเหมาะสมที่สุด แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยจำนวน 200 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย

วิธีการศึกษา ทำโดยให้ผู้ป่วยตอบแบบสอบถาม ไทย จีเอสคิว 60 (Thai GHQ 60) ด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่พยาบาลคอยช่วยเหลือในกรณีที่มีปัญหา หลังจากผู้ป่วยตอบแบบสอบถามแล้วจิตแพทย์ผู้ทำการศึกษาจะสัมภาษณ์ผู้ป่วยโดยใช้ Semistructure Psychiatric Interview ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงจาก Clinical Interview Schedule (CIS) และ DSM – III – R หลังจากสัมภาษณ์จิตแพทย์จะให้การวินิจฉัยว่าเป็นกลุ่มที่ไม่มี ความผิดปกติทางจิตเวช (Non – Cases) กลุ่มที่อาจมีความผิดปกติทางจิตเวชแต่ยังไม่ชัดเจน (Borderline – Cases) หรือกลุ่มที่มีความผิดปกติทางจิตเวช (Cases) ในการสัมภาษณ์นี้จิตแพทย์ ผู้สัมภาษณ์ทั้ง 3 ราย ได้ฝึกทำการสัมภาษณ์ร่วมกัน และทดสอบความเชื่อถือได้ (Interrater Reliability) ในผู้ป่วย 10 ราย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การคิดคะแนนแบบ GHQ Scoring (0 – 0 – 1 – 1) เพื่อคิดคะแนนรวมและนำมาเปรียบเทียบกับ การวินิจฉัยของจิตแพทย์ โดยถือว่ากลุ่มที่อาจมีความผิดปกติทางจิตเวช (Borderline – Cases) อยู่ในกลุ่มที่ไม่มี ความผิดปกติทางจิตเวช (Non –

Cases) เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรง โดยการคำนวณหาความไว (Sensitivity) ความจำเพาะ (Specificity), Misclassification rate ความเที่ยงตรงเชิงทำนายทางบวกและทางลบ (Positive Predictive Value และ Negative Predictive Value) ส่วนการหาจุดตัดคะแนนที่เหมาะสมในการคัดกรองความผิดปกติทางจิตเวช ทำโดยใช้ Receiver Operating Characteristic (ROC) Curve Analysis ส่วนค่าความเชื่อมั่นได้ทดสอบโดยคำนวณหาค่า Internal Consistencies โดยใช้ Cronbach's alpha Coefficients และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการแบ่งครึ่งแบบทดสอบ (Split – half Coefficients)

จากผลการศึกษาพบว่า แบบทดสอบนี้ผ่านการประเมินหลายครั้งและหลายคน ผลที่ได้ออกมาตรงกัน คือ ความเชื่อถือได้ (Interrater Reliability) มีค่าสัมประสิทธิ์ (Agreement Coefficient), Generalized Kappa เป็น 0.83 (SE = 0.29, Z = 2.80, P = 0.0003) ค่าความเชื่อมั่นภายใน (Internal Consistencies) ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ Cronbach's alpha Coefficients มีค่าตั้งแต่ 0.86 สำหรับ จีเอสคิว 12 จนถึง 0.95 สำหรับ จีเอสคิว 60 และค่า Split – half Reliability Coefficients มีค่าตั้งแต่ 0.84 สำหรับ จีเอสคิว 12 จนถึง 0.91 สำหรับ จีเอสคิว 28 ความเที่ยงตรงในการคำนวณพื้นที่ใต้ ROC Curve เมื่อเปรียบเทียบอำนาจในการจำแนกของ จีเอสคิว ฉบับภาษาไทย แต่ละฉบับ พบว่า จีเอสคิว 30 มีพื้นที่ใต้ ROC Curve มากที่สุดคือ 0.92 และ จีเอสคิว 12 มีพื้นที่ใต้ ROC Curve น้อยที่สุด คือ 0.89 อย่างไรก็ตามพบว่าความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Z = 1.13, P = 0.26) จุดตัดคะแนนของ จีเอสคิว ฉบับภาษาไทยที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่ตรงกับจุดตัดคะแนนที่แนะนำสำหรับ จีเอสคิว ฉบับภาษาอังกฤษ ยกเว้น จีเอสคิว 30 เพียงฉบับเดียวที่มีจุดตัดคะแนนสูงกว่า นอกจากนี้พบว่า ความไว และความจำเพาะของ จีเอสคิวฉบับภาษาไทยทุกฉบับ มีแนวโน้มจะมีค่าต่ำกว่าในประชากรที่เป็นชาย เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรที่เป็นหญิง แต่ความแตกต่างทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการศึกษาที่ได้ พบว่า ไทย จีเอสคิว (Thai GHQ) ทุกฉบับที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าความไวและความจำเพาะตลอดจนสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงอื่นๆ ในระดับที่ค่อนข้างสูง และสมควรจะนำไปใช้เป็นแบบคัดกรองความผิดปกติทางจิตเวช ทั้งในชุมชนและในสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ ได้ดี

จากผลการศึกษาพบว่า ค่าความไวของ ไทย จีเอสคิว (Thai GHQ) ในผู้ชายต่ำกว่าผู้หญิงค่อนข้างชัดเจน ในขณะที่ค่าความจำเพาะไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของฮอบบ์ (Hobb) และคนอื่นๆ และ อารยา (Araya) และคนอื่นๆ ที่รายงานว่าค่าความไวของจีเอสคิว (GHQ) ในผู้ชายต่ำกว่าผู้หญิงชัดเจน ส่วนมารีและวิลเลียม (Mari and Williams) วิจารณ์ว่าผู้ชายมักจะมีผลลบปลอม (False Negative) สูงกว่าผู้หญิง

ไทย จีเอชคิว 60 มีค่าความเที่ยงตรงดีใกล้เคียงกับ ไทย จีเอชคิว 30 และมีค่าความเชื่อมั่นที่ดีที่สุด จะใช้เวลาในการตอบประมาณ 5 – 10 นาที ส่วนฉบับอื่นๆ ก็จะใช้เวลาน้อยลงตามลำดับ ในการตอบคำถามของ ไทย จีเอชคิว ในผู้ที่พออ่านออกเขียนได้ และผู้ที่มีปัญหาด้านอื่นๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการตอบก็สามารถตอบได้

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทย จีเอชคิว 60 (Thai GHQ 60) เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตที่ได้รับการยอมรับกว้างขวางที่สุดฉบับหนึ่งในปัจจุบัน โดยจะบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตหรือไม่ แต่ไม่สามารถบอกการวินิจฉัยได้ว่าเป็นโรคจิตเวชชนิดใด แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทย จีเอชคิว 60 ประกอบด้วยคำถามจำนวน 60 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ใช้เวลาในการตอบประมาณ 5 – 10 นาที

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.4.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

จอห์นสัน (นิลวรรณ ศิริอังกฤษ, 2540: 35; อ้างอิงจาก Johnson, 1985) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่นในประเทศ อุตสาหกรรม เช่น สวีเดน กับประเทศกำลังพัฒนา เช่น ชูदान เมื่อปี ค.ศ. 1965 และ ค.ศ. 1980 พบว่า การเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อโครงสร้างของครอบครัว ทำให้พ่อ แม่ มีโอกาสควบคุมลูกน้อยลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง ประสบปัญหาการย้ายถิ่น อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้น ทุกคนต้องพยายามในการปรับตัวจนทำให้บางครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ดังนั้นเด็กและวัยรุ่นในครอบครัวจึงขาดการประคับประคองจิตใจเมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤต จึงมีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย

2.4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พลาภรณ์ จันทร์ขามเรียน (2540: 69) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2538 ผลการศึกษา พบว่า สุขภาพจิตของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนพี่น้อง ยกเว้นตัวแปรด้าน เพศ ลำดับที่การเกิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และสภาพครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต

พิมลศรี จันทพร (2540: 80-81) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนนักเรียน จำนวน 91 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 592 เป็นชาย 292 คน และหญิง 300 คน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลทำให้ระดับสุขภาพจิตของนักเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เพศ

สภาพครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดาความสัมพันธ์นักเรียนกับพี่น้อง อาชีพของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

วรางคณา แสงวิภาค (2542: 98-100) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,338 คน เป็นนักเรียนชาย 533 คน และนักเรียนหญิง 805 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว - 28 (GHQ - 28) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีสุขภาพจิตโดยรวมอยู่ในระดับปกติ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู การให้บริการนักเรียน และสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนโดยรวม ด้านตัวแปรที่สามารถพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อใช้ตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแยกรายด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองบรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การให้บริการนักเรียนและลำดับที่ของการเกิด ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพจิต ได้ร้อยละ 15.80

อุไร ชมมะลิ (2542: 74) ได้ศึกษาระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 213 คน และนักเรียนหญิง 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว - 30 (GHQ - 30) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อสุขภาพจิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่อยู่ในบรรยากาศในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย มีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สุขภาพจิตมีความสำคัญ ครอบครัวที่ขาดการประคับประคองจิตใจเมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤตจึงมีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย สุขภาพจิตมีผลกระทบต่อสติปัญญา การศึกษา การทำงาน และการดำเนินชีวิต

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.5.1.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

จรรยา สุวรรณทัต (2531: 48) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ลักษณะ การมองสู่อนาคตข้างหน้าซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้ง กว้างไกล ที่ไม่ได้มีผลเพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หาก

ครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษยชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศ

มีด (Mead. 1971: 175) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่คาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคต

มิสเชล (Mischel. 1974: 287) ให้ความหมายว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่ได้รับในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้ผู้ก้าวเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ซึ่งการดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้เป็นระยะเวลาอันยาวกว่าจะบรรลุผล หรือต้องทำให้เป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้ระงับการกระทำบางอย่างในระยะเวลาหนึ่งจนกระทั่งได้ผลตามต้องการ

ซีกูรา (กึ่งกาญจน์ ปานทอง. 2545: 44; อ้างอิงจาก Sequra. 1975) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมองอนาคต การวางแผน และการจัดการเกี่ยวกับอนาคตที่เป็นไปได้

เซกจินเนอร์ (Seginer . 1991 : 224 - 237) ได้กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตโดยการรวบรวมจากนักจิตวิทยาอื่นๆ ว่าลักษณะมุ่งอนาคตเกี่ยวข้องกับทฤษฎีที่ไร้เดียงสาของแต่ละบุคคลสำหรับพยากรณ์อนาคต ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน ความปรารถนา ความหวังและความกลัวเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของเหตุการณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญ รวมทั้งจินตนาการในอนาคตของแต่ละบุคคล ความต้องการ ค่านิยมของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการมุ่งใจด้านอารมณ์และคุณสมบัติด้านสติปัญญา

ทรอมสโดร์ฟ (Pulkkinen, Lea; & Ronka, Anna. 1994: 261; Citing Trommsdorff. 1983) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการคาดการณ์และประเมินตนเองในอนาคตที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการมองอนาคตของบุคคลซึ่งผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตนั้นจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์และวางแผนเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต มีแนวทางการแก้ไขปัญหาและสามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม มีความเพียรพยายามและอดได้รอได้ เพื่อความสำเร็จในอนาคต

2.5.1.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2529: 100) กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มุ่งอนาคตและสามารถควบคุมตนเองได้ดังต่อไปนี้

1. สามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม

2. หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต

3. รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้อย่างเหมาะสม

4. สามารถให้รางวัลและลงโทษตัวเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม

จรรยา สุวรรณทัต (2532: 7 - 8) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นการคำนึงถึงอนาคตแล้วควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้นๆ ทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน

มิสเชล (Mischel. 1974: 250) ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ระเบียบ ประเพณี ประชาชนของประเทศที่กำลังจะต้องเป็นความสำคัญของการวางแผน เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับในอนาคต

ไรท์ (Wright. 1975: 298) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย ซึ่งจะเห็นว่าผู้ที่มีลักษณะจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย

เรเนอร์ (Raynor. 1982: 71-116) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นจิตลักษณะที่แยกต่างหากจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลใดมีลักษณะสองประการนี้สูงก็อาจคาดได้ว่า เขามีพลังผลักดันให้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนหนังสือในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้าและสุขสบายในอนาคต

จากความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญกับผู้เรียน เพราะเป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรค รู้จักการวางแผนเพื่ออนาคต และสามารถระงับหรือชะลอพฤติกรรมชอบตนให้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ เพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ

2.5.1.3 พัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคต

เนอร์มี (Nurmi. 1991: 8) ได้กล่าวถึง หลักพัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ 3 ข้อดังนี้

1. ลักษณะมุ่งอนาคตมีพัฒนาการ อยู่ในสิ่งแวดล้อมด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เช่น ความคาดหวังต่างๆ ที่เป็นบรรทัดฐานและเป็นความรู้ที่เกี่ยวกับอนาคต ซึ่งเป็นพื้นฐานของความสนใจต่อการมุ่งอนาคตและการวางแผน

2. ความสนใจการวางแผนและความเชื่อเกี่ยวกับอนาคต เกิดจากการเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น ไม่เฉพาะพ่อแม่ แต่กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อความคิดของเด็กในเรื่องการวางแผนสำหรับอนาคต (Kandel ; & Lesses. 1969)

3. ลักษณะมุ่งอนาคตจะดีโดยมีอิทธิพลจิตวิทยาอื่นๆ ประกอบ เช่น พัฒนาการด้านสติปัญญา และสังคมนอกจากนี้ เนอร์มี (Nermi.1991: 1 - 59) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตประกอบด้วยกระบวนการทางจิตวิทยา 3 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้นแรงจูงใจ บุคคลจะตั้งเป้าหมายขั้นต้นโดยเปรียบเทียบจากแรงจูงใจค่านิยมและความคาดหวังในอนาคตของตนเองเป็นพื้นฐานสำหรับเป้าหมายในอนาคต

3.2 ขั้นวางแผน บุคคลจะกระทำเพื่อให้เป้าหมายเป็นจริง โดยการวางแผนการทำงานและวิธีการแก้ปัญหาจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อความสำเร็จในอนาคตของตน

3.3 ขั้นประเมินผล บุคคลจะประเมินผลถึงความเป็นไปได้ของความสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมาย และความสมบูรณ์ของแผนงาน ที่บุคคลวางไว้และตัดสินใจเลือกแนวทาง เพื่อความสำเร็จในอนาคตของตน

จากพัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตนั้นเกิดจาก 2 ปัจจัย คือลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ ค่านิยม สติปัญญา และเกิดจากสภาพแวดล้อม เช่น วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคม

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.5.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

พูเล่และคูนี (Poole; & Cooney.1987) ได้ศึกษาการมองอนาคตของวัยรุ่นชาวออสเตรเลียจำนวน 440 คน ชาวสิงคโปร์ จำนวน 162 คน ที่มีอายุระหว่าง 14-15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นส่วนมากจะมองอนาคตด้านการงาน การศึกษา และด้านครอบครัว และวัยรุ่นที่ระดับชั้นทางสังคมสูงจะสนใจในการศึกษาและการท่องเที่ยวมากกว่า แต่มีความสนใจด้านการงานน้อย เมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่มีระดับชั้นทางสังคมต่ำ

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

มาลี วิทยารัตน์ (2540: 70 - 75) ได้ศึกษาผลของการฝึกการมุ่งอนาคตแก่เด็กในสถานสงเคราะห์บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 126 คน มีอายุระหว่าง 9-18 ปี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกมุ่งอนาคต มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก และในกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงขั้นนั้นพบว่าการมุ่งอนาคตสูงกว่ากลุ่มวัยเด็กตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ตัวชี้ถึงการมีลักษณะมุ่งอนาคตในตัวของเยาวชนแต่ละคน คือ ความสามารถในการคาดการณ์ไกล การวางแผน ความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบในการทำงาน

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน

ป.มหาพันธ์ (2536: 7-8) กล่าวว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรในด้านการเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตร ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ใ่วางใจในการทำกิจกรรมของบุตรกับเพื่อน ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้บุตรประสบความสำเร็จทางการเรียน ให้ความห่วงใยใกล้ชิดต่อบุตร และความคาดหวังของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ในด้านการเรียนของบุตร โดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองพยายามส่งเสริมสนับสนุน คาดหวังในมาตรฐานการเรียนแก่บุตร เพื่อต้องการให้บุตรประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองมุ่งหวังจัดไว้

นิเทศ เจริญภัณฑุรณี (2543: 32) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตเด็กโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นตัวจักรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็กอย่างยิ่ง ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ทศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนความประพฤติ และรวมไปถึงความสำเร็จในชีวิตของเด็กก็ว่าได้ ถ้าจะพิจารณาถึงความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความมุ่งหวังต่อการประสบความสำเร็จของบุตรหลานของตน เขาย่อมต้องการให้เด็กได้รับการศึกษาในระดับสูงสุดเท่าที่จะทำได้ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าใจจะให้ความสนใจในการศึกษาของเด็ก ให้คำแนะนำในการเรียนแก่เด็กเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กสามารถทำการศึกษเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ด้านนักเรียนที่มาจากต่างจังหวัด ต้องจากครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่ผู้ปกครอง ย่อมต้องการการสนับสนุนด้านการเรียนด้วยดี ทั้งทางด้านทุนทรัพย์ กำลังใจด้านการเรียน และให้ความร่วมมือด้านการเรียน จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ แต่ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนที่จริงจัง ย่อมมีผลในทางตรงกันข้าม คือไม่ประสบผลสำเร็จในด้านการเรียนได้

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองที่เข้าใจเด็กและให้ความสำคัญกับการเรียนของเด็ก ให้การส่งเสริมสนับสนุนต่อการเรียนของเด็ก ย่อมจะทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้เด็กมีความพยายามในการศึกษาเล่าเรียน ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรก็มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการปรับตัวและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน

2.6.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บิตเวลด์ (อารี วารีสังต์. 2542: 42; อ้างอิงจาก Bidweid.1976) ได้ระบุสังคมอเมริกันฐานะสังคมของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการศึกษาของบุตร นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวนักเรียนแล้วได้ผลสอดคล้องกัน

แวง และคนอื่นๆ (สุธาสินี ใจเย็น. 2545: 37; อ้างอิงจาก Wang, Haertel; & Wallberg. 1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เด็กนักเรียนเรียนดีโดยได้ใช้สังเคราะห์เนื้อหาคำแนะนำในการเรียนของกลุ่มนักเรียน 179 บท รวบรวมผลการสังเคราะห์รายงานวิจัย 91 รายการ และสำรวจความคิดเห็นของนักวิจัยการศึกษา 61 คน ได้ข้อมูลน่าสนใจ 11,000 รายการเกี่ยวกับปัจจัยที่让孩子เรียนดีและได้นำข้อมูลที่มีความสอดคล้องกันอย่างมาก 28 ตัวแปร และใช้ Meta-Analysis เพื่อสังเคราะห์ผลรวมของรายงานวิจัยและข้อมูลผลที่ได้ออกมาจะเป็นค่าประมาณโดยผลเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านและการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีอิทธิพลต่อการเรียนช่วยให้เด็กนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 58.4

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520: 18) ได้วิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ในครอบครัวที่บิดามารดา เห็นความสำคัญของการศึกษา เด็กจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะบิดามารดาสนับสนุนการเรียนของเด็กโดยให้กำลังใจเอาใจใส่ในการทำการบ้าน และการหาความรู้ของเด็กส่วนครอบครัวที่พ่อแม่ไม่เอาใจใส่หรือไม่ให้การสนับสนุนเด็กก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สิริพร ดาวัน (2540: 96) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาให้การดูแลเอาใจใส่ พร้อมทั้งจะสนับสนุนด้านการเรียน นักเรียนจะเกิดความมุ่งมั่นและเห็นความสำคัญของการเรียน แต่ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเหว่ ขาดความมานะพยายามในการเรียน

พัชรินทร์ สมหมาย (2549: 113) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนด้านการเรียนของบิดา

มารดาหรือผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางลบต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองให้การสนับสนุนด้านการเรียนมาก ทำให้มีปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 น้อย

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนที่ดี ช่วยให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นใจในการเรียน และมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครอง น่าจะส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนในปัจจุบัน

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

ยูวดี เทียมประสิทธิ์ (2536: 78) กล่าวว่า เด็กที่มีความเจริญเติบโตสมบูรณ์ทั้งกายและใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองที่มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย มีความหนักแน่นและเห็นคุณค่าของตนค้นพบลักษณะอันพึงประสงค์จากต้นแบบที่ดี เด็กจะต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ เหมือนผู้ใหญ่ เช่น มีอำนาจ ความมีพลังกำลัง ความสามารถและได้รับการยกย่องจากผู้อื่น หากครอบครัวมีความมั่นคง อบรมเด็กให้เด็กมีบุคลิกภาพต่าง ๆ จากการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศภายในและภายนอกครอบครัว การเรียนรู้เหล่านี้ดำเนินต่อเนื่องเรื่อยไปตามลำดับของชีวิต ซึ่งการเจริญเติบโตและมีประสบการณ์ในการทำงาน

ป. มหาพันธ์ (2536: 96-98) ได้กล่าวถึง แนวทางที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการมอบหมายความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับวัยและความสามารถ ไว้ว่า

1. เด็กทุกคนจำเป็นต้องรับผิดชอบอย่างใดอย่างหนึ่งในบ้าน พ่อแม่จะต้องจัดสรรงานให้แก่สมาชิกในบ้าน เพื่อให้แต่ละคนรับผิดชอบในงานดังกล่าว การมอบหมายภารกิจให้เด็กจึงเป็นการพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

2. เด็ก ๆ ต้องการงาน และการเล่นที่มีความสมดุลกัน เด็ก ๆ ต้องมีเวลาเป็นของตนเอง เพื่องานของตนเองและงานทั้งสองส่วนนี้ต้องมีความสมดุลกันมากขึ้นเมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้น เด็กเล็ก ๆ อาจไม่ชอบทำงานให้กับพ่อแม่ แต่อยากทำงานที่เป็นของตนเอง ส่วนเด็กที่โตขึ้นก็จะทำงานให้พ่อแม่มากขึ้น อย่างไรก็ตามงานทั้งสองส่วนนี้จะต้องเป็นสัดส่วนกันตามความเหมาะสม การจัดสรรงานส่วนนี้ให้มีความสมดุลกัน จะนำไปสู่การฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และรับผิดชอบต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

3. ความยากของงาน มาตรฐานของการทำงาน ที่จะให้เด็กทำย่อมมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ในบางช่วงเวลาเด็กอาจมีภารกิจพิเศษที่ต้องการทำนอกบ้าน

ดังนั้นความรับผิดชอบที่บ้านอาจต้องเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการฝึกดนตรีที่โรงเรียนเวลาเย็น ดังนั้น การตัดหญ้าหรือการรดน้ำต้นไม้ จึงต้องเปลี่ยนเวลาไปในเวลาอื่น เป็นต้น เด็กจำเป็นต้องมี ประสบการณ์ที่กว้างของเด็กที่ต้องการเรียนรู้ทางด้านมนุษยสัมพันธ์และประสบการณ์อื่น ๆ นอกบ้าน การเปิดโอกาสให้เด็กรับผิดชอบงานนอกบ้าน เป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ในการพบปะกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรู้ความต้องการของผู้อื่นเหล่านี้ จะเป็นการช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบที่ดี ยิ่งขึ้น ดังนั้น การสร้างความสมดุลระหว่างความรับผิดชอบนอกบ้านและในบ้านจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กในการเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบ

4. พ่อแม่จะต้องกำหนดความมุ่งหวังของการทำงานของเด็กให้ชัดเจน การกำหนดความมุ่งหวังที่ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้าได้ตามความเหมาะสมในวัน หนึ่ง ๆ การจัดสรรเวลาทั้งกิจกรรมนอกบ้านและในบ้าน ช่วยเพิ่มสมรรถภาพให้แก่เด็ก ให้สามารถ ทำงานได้ดีขึ้น เมื่อภารกิจและเวลา มีความชัดเจน และเมื่อเด็กมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ เด็ก จะมีความรับผิดชอบในการจัดสรรเวลาของตนเอง ไม่ให้งานด้านใดด้านหนึ่งต้องเสียหายหรือเกิด ความขัดแย้งระหว่างความรับผิดชอบในบ้านกับงานของตนเอง ดังนั้น การจัดสรรเวลาและการทำงาน เพื่อความเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

กรมสามัญศึกษา (จุริรัตน์ นันทยทวิกุล. 2538: 18; อ้างอิงจาก กรมสามัญศึกษา. 2526) กล่าวว่า การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน ตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุภาพเรียบร้อย ช่วยแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัวที่ไม่เข้าใจกันเมื่อมีปัญหาที่ปรึกษาและให้พ่อแม่ รับทราบแก้ปัญหาของตนเองทุกเรื่องช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายใน บ้านและอื่น ๆ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน เป็น ภาระหน้าที่ของบุคคลที่ต้องกระทำ ดูแลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้านให้สัมพันธ์กับบทบาทและ หน้าที่ของตนซึ่งเป็นสมาชิกภายในบ้าน เช่น บทบาทหน้าที่ของบิดามารดา มีหน้าที่อบรมบุตร และเป็น แบบอย่างที่ดีให้กับบุตร รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร เป็นต้น ส่วนหน้าที่บทบาทของบุตรที่ ต้องกระทำภายในบ้าน อาทิเช่น ให้ความเคารพนับถือบิดามารดา การช่วยทำงานบ้าน ทำ ความสะอาดบ้านหรือบริเวณบ้าน ช่วยงานบิดามารดา หรือสมาชิกภายในครอบครัว เท่าที่ตัวเองจะมี ความสามารถทำได้ช่วยได้และภาระที่ได้รับมอบหมายภายในครอบครัวนั้นต้องไม่ขัดแย้งกับเวลาหรือ งานของตนเอง ส่วนในทางพระพุทธศาสนาท่านกล่าวไว้ว่าบุตรมีหน้าที่ ๆ ต้องทำ หรือมีภาระหน้าที่ ต้องปฏิบัติให้สัมพันธ์กับเป็นบุตรไว้ดังนี้

1. พ่อแม่เลี้ยงเรามาแล้วเราต้องเลี้ยงท่านตอบ
2. ช่วยทำกิจของท่าน คือ ช่วยทำงานท่านตามที่ท่านมอบหมายให้รับผิดชอบ
อย่างที่ได้เต็มความสามารถ

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

วันที อุบลรัมย์ (2545: 109) ได้ศึกษาปัจจัยลักษณะพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 290 คน พบว่า การมอบหมายงานให้ปฏิบัติจากบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการประพฤติตนที่เหมาะสม ด้านการศึกษาเล่าเรียน และด้านการดูแลรักษาสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550: 103) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านมาก ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นสถาบันแรกที่จะปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้กับสมาชิก การปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็ก ก็ควรเริ่มมาจากสถาบันแรกและสถาบันหลักของสังคมซึ่งได้แก่สถาบันครอบครัว การที่พ่อแม่มอบหมายงานในบ้านให้สมาชิกภายในบ้านทำนั้นถือได้ว่าเป็นการสร้าง การปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ให้กับสมาชิกภายในบ้าน งานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน การทำความสะอาดบ้าน ซักเสื้อผ้า และการช่วยทำภารกิจของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งจากผลการที่ได้รับมอบหมายภาระงานภายในบ้านจึงส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มมาก

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติภายในบ้านเป็นการฝึกความรับผิดชอบแก่เด็ก ดังนั้นองค์ประกอบด้านครอบครัวในเรื่องภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านน่าจะมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน

ทศพร ประเสริฐสุข (2541: 96) เสนอแนะว่า การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การใช้สื่อ วิธีการสอนต่างๆ ก็สามารถเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 50) ได้กล่าวถึงการ จัดสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสภาพต่าง ๆ ด้านกายภาพ กิจกรรม บรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ให้สามารถ เคลื่อนย้ายได้อย่างอิสระ การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน การจัดที่ให้นักเรียน นำเสนอ ผลงานของตน การจัดสถานที่ให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับมอบหมาย การให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นจากผู้รู้และแหล่งข้อมูลการจัดระบบนิเวศน์วิทยาในโรงเรียนและชุมชนเพื่อ เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตที่ต่างมีประโยชน์เกื้อกูลกัน การจัดโรงเรียนสีขาว ห้องเรียนสีเขียว เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สุดคือ ความเป็นกัลยาณมิตรของครูผู้สอนที่รักเมตตาเอาใจใส่ให้นักเรียน ทุกคนอย่างจริงใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือกัน และทำงานร่วมกันได้อย่างมี ความสุข

แอนเดอร์สัน (ซัลลินี จุงพิวัฒน์. 2547: 39; อ้างอิงจาก Anderson. 1970) ได้ระบุถึง ลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. ความเป็นกันเองความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนมีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และมี ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความสอดคล้องกัน
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือเครื่องมือ วัสดุที่พร้อม จะใช้ได้ตลอดเวลา
6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอนและ พยายามที่จะลดความขัดแย้ง
7. ผู้สอนกับผู้เรียนรู้จุดประสงค์ และความหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็น ธรรมขึ้นได้
9. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัวและขจัดความเฉื่อยชา อันเป็นสามเหตุของความเบื่อหน่าย การเรียนการสอน
11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่

12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่ผู้เรียน
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดี ประกอบด้วย วิธีการสอนของครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมีอุปสรรคการเรียนการสอนที่ทันสมัย ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น และความรับผิดชอบ

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน

2.8.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บุธ (ไฟโล เฉลียวฉลาด. 2548: 42 อ้างอิงจาก Buth.1942) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความเข้าใจกับนักเรียนได้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียนรู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจะได้เรียนดีและมีความสามารถในการปรับตัวสูง ซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีการกดดัน ให้นักเรียนยอมรับความต้องการของตน ผลที่สุดนักเรียนจะไม่พอใจในตัวครูและเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

คีทติ้ง (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 42; อ้างอิงจาก Keating. 1964) เป็นผู้ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการทางภาษา พบว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษามีทักษะในการออกเสียงและการพูดได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้ห้องเรียนธรรมดา

ราบี (สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 43; อ้างอิงจาก Rabie. 1979) ได้สรุปผลการวิจัยว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ในประเทศอิหร่านไม่ได้ผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะด้านการพูด เพราะขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน หรือสื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

2.8.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อัญชลี ทองจันทร์ (2546: 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนสูงสุดเท่ากับ

.345

สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2547: 81) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทาง

กายภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบด้านการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพดี มีความรับผิดชอบต่อการเรียนไม่ดี ทั้งนี้เพราะ สถานที่เรียนที่มีความพร้อมทางอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและสื่อประกอบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมาก จะทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียน

มาริสซา วรตรุจิวส์ (2549: 79) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหลวง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพดี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะ บรรยากาศในการเรียนดี ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน สถานที่เรียนมีความพร้อมทางอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและสื่อประกอบการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนมากขึ้น และสื่อการเรียนทันสมัย ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข จึงทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียนและการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากนักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้จากการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการค้นคว้าหาความรู้

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพของการเรียน ทั้งบรรยากาศในห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน มีส่วนที่ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า นักเรียนที่มีการรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียนต่างกัน มีความรับผิดชอบด้านการเรียนแตกต่างกัน และลักษณะทางกายภาพทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลความรับผิดชอบในการทำงาน

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ธเนศ ขำเกิด (2549: 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2536: 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และ

สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

พรณี ข. เจนจิต (2538: 253) ได้กล่าวถึงสัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่าครูมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมองอย่างเห็นถึงความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับให้เด็ก ต้องทำแต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะ让孩子ตั้งใจเรียน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.9.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ยี (Yee. 1971: 41 – 42) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่ามีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

แฟลนเดอร์ และเลวิส (สิรินทิพย์ สมคิด. 2551: 56; อ้างอิงจาก Flanders and Lewis. 1971) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนเรียนเนื้อหาเดียวกัน แต่สร้างบรรยากาศให้ต่างกัน พบว่า เด็กนักเรียนที่เป็นประชาธิปไตย ครูสนใจนักเรียนเป็นอันดับแรก เน้นให้เด็กแสดงบทบาทต่าง ๆ และลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนไม่ค่อยมีความวิตกกังวล สามารถแก้ปัญหาได้ดี และมีบูรณาการทางอารมณ์ ส่วนในชั้นเรียนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากครูชอบออกคำสั่งและคอยบงการให้นักเรียนทำตามอยู่เสมอ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมถอยหนี เฉื่อยชาในด้านการเรียน ก้าวร้าวและปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน รวมทั้งมีความสับสนทางอารมณ์ด้วย

โคแกน (Cogan, Moris L. 1975: 135-139) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นลินี ธรรมอำนวยสุข (2541: 102 – 105) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์กันทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

กฤษฎา ประทีปรัตน์ (2549: 75) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สกริกพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี มีความรับผิดชอบมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี จะมีทัศนคติทางบวกต่อครู ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และครูก็ให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียน ทำให้นักเรียนที่ความรับผิดชอบทุกด้านโดยเฉพาะด้านการเรียนมาก คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนให้ดีขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลา

พัชรินทร์ สมหมาย (2549: 112) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิต บางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครู มีปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 น้อย

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (สิรินทิพย์ สมคิด. 2551: 56; อ้างอิงจาก สมศักดิ์ ชินพันธ์ .2522) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบและมโนคติของตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5 จำนวน 263 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบสูงที่สุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลยมีความรับผิดชอบต่ำที่สุด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยสัมพันธ์

บุปผา ประทีปทอง (2542: 66) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเข้าใจนักเรียนอย่างจริงใจ

พร้อมทั้งยอมรับและให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และตั้งใจในการทำงาน

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

พนม ลีมาอารีย์ (2529: 38-39) กล่าวถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อสมาชิก ๆ ivo หลายประการคือ

1. กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการศึกษหรือการเรียนรู้ สามารถกำหนดการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ในบางโอกาส วิธีการที่สมาชิกแก้ปัญหา การจดจำบทเรียน การประพฤติปฏิบัติ การสร้างนิสัย และเจตคติ การดำเนินชีวิต การทำงาน ความทะเยอทะยาน ตลอดจนความพยายามที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของบุคคล ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทั้งสิ้น

2. กลุ่มเป็นเครื่องสนับสนุนและชวนให้สมาชิกสามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด อากัปกริยาต่าง ๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี เช่น นายชุมพรอยู่ตามลำพังอาจไม่กล้าวิจารณ์อะไร แต่พอเข้ากับกลุ่มเขาจะมีกำลังใจดีขึ้น มีสติขึ้นในการที่จะแสดงออก จะเห็นได้ว่ากลุ่มช่วยให้สมาชิกเกิดกำลังใจและสนับสนุนให้แสดงออกทั้งในทางที่ดีและไม่ดี ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

3. กลุ่มช่วยสนองความต้องการของสมาชิก นั่นคือ การที่สมาชิกมารวมกันเป็นกลุ่มนั้น แต่ละคนย่อมมีความต้องการอยู่ในจิตใจของตน ซึ่งบุคคลอื่นอาจจะทราบหรือมีทราบก็ได้ และโดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นย่อมจะอยู่คนเดียวไม่ได้ เพราะจะเกิดความเบื่อหน่าย บุคคลทุกคนย่อมต้องมีพรรคพวกเพื่อนฝูง ต้องการความรัก ความยอมรับจากกลุ่ม จึงเป็นเหตุให้คนมาเข้าร่วมกลุ่มกับคนอื่นมากขึ้นเพราะหวังว่ากลุ่มจะช่วยสนองความต้องการของตนได้ และกลุ่มส่วนใหญ่ก็สามารถบำบัดความต้องการของสมาชิกได้

4. กลุ่มช่วยให้สมาชิกเห็นภาพของตนเอง ชัดเจนขึ้นคือ ช่วยให้สมาชิกทราบว่าตนเองเป็นอย่างไร ความสวยงาม ความมั่นใจ ความภาคภูมิใจ สิ่งเหล่านี้สมาชิกไม่สามารถรู้เห็นได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มที่จะสะท้อนให้เห็นสภาพของสมาชิกแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

5. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือผลงานและการทำงานของสมาชิก จะเห็นได้จากการทำงานของบุคคลแต่ละคน การที่บุคคลจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเพื่อนในกลุ่ม ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ก็จะทำให้สมาชิกส่วนน้อยมีความกระตือรือร้นตามไปด้วย

6. กลุ่มมีอิทธิพลในการช่วยตัดสินใจ ในกรณีที่มีปัญหาหรือมีสิ่งที่จะต้องเลือก ต้องตัดสินใจ อาจใช้มติของกลุ่มเป็นเครื่องตัดสินใจได้ คือ การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม

ออกความเห็นเกี่ยวกับวิธีที่จะแก้ปัญหา นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการตัดสินใจ และยังก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันในหมู่สมาชิกอีกด้วย

7. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือความกลัว ความวิตกกังวล ความท้อแท้ใจของสมาชิก

ชัยพร วิชชาวุธ (2530: 69) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ระหว่างบุคคล เนื่องจากมนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งเกิดขึ้นทันทีเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

ณรงค์ เส็งประชา (2538: 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ยึดมั่นในประเพณีน้อยลง สร้างค่านิยมและความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น
2. สอนให้รู้จักแบบแผนของการอยู่ร่วมกันในสังคมมากขึ้น เช่น การปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มในการเล่นกีฬา หรือทำงานร่วมกัน
3. สอนให้มีประสบการณ์ในความเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความเป็นตัวของตัวเอง แบบของอารมณ์ เอกลักษณะเฉพาะของตนเอง ความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ
5. สอนให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวมากกว่าการใช้อำนาจ

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อทัศนคติและความรับผิดชอบในการเรียนเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วย แต่ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.10.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แคพแลน (Kaplan. 1956: 56) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมจำนวน 180 คน พบว่า นักเรียนที่ปรับตัวได้ดี คือนักเรียนที่มีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 69.6

กรอนลันด์ (สุรชัย โกศิยะกุล. 2526: 32; อ้างอิงจาก Groulund. 1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิผล เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และไม่มีความสุข

เดคอสเตอร์ (Decoster. 1971: 5789-A) ศึกษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (สุวารินทร์ ไรจน์ขจรนภาลัย. 2547: 42; อ้างอิงจาก วัฒนา พุ่มเล็ก. 2535) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

มาริสา วรตรุจิวศ์ (2549: 81) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อนทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีการช่วยเหลือพึ่งพากันและกันในการเรียน มีความห่วงใยสนิมสนมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความสามัคคี เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อน

2.11.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อน

2.11.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการเลียนแบบ

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 28) กล่าวว่า การเลียนแบบเป็นการนำเอาแบบอย่างของบุคคลอื่นมาเป็นของตน เพื่อที่ตนเองจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม การเลียนแบบจะช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจและมีความมั่นใจมากขึ้น เช่น บุคคลที่ชอบแต่งตัวไว้ทรงผมตามอย่างดาราภาพยนตร์

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545: 153-154) กล่าวว่าพฤติกรรมตามแนวคิดทฤษฎีพุทธิปัญญานิยมเชื่อว่า กระบวนการคิดมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายสิ่งเร้า นอกจากนี้ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของบุคคลต่างก็มีความสัมพันธ์กัน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมเลียนแบบหมายถึง การกระทำที่พยายามทำให้เหมือนบุคคลอื่น เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถมองเห็นได้หรือสังเกตได้ เช่น การเดิน การนั่ง การพูด การแต่งตัว การเล่น เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือบุคคลในสังคม

2.11.1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบ

2.11.1.2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2550: 238) ได้กล่าวว่า แนวความคิดของแบนดูราเกี่ยวข้องกับ 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่

1. แบนดูราได้ให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน แบนดูราได้ถือว่าทั้งบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

2. แบนดูรา ได้ให้ความสำคัญของการเรียนรู้ (Learning) และการกระทำ (Performance) ถือว่าความแตกต่างนี้สำคัญมาก เพราะคนอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่กระทำ พฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมสนองตอบเกิดจากการเรียนรู้ ผู้ซึ่งแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ

2. พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ

3. พฤติกรรมไม่เคยแสดงออกทางการกระทำเพราะไม่เคยเรียนรู้จริงๆ

3. แบนดูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

แบนดูรา (ประสาร อิศรปริตตา 2541: 287 – 288; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1997) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้จากตัวแบบ (Learning Through Modeling) ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จากผลกรรมมีข้อมูลอยู่มาก ทั้งนี้สิ่งที่เรียนรู้มีมากกว่าทั้งเวลาและโอกาสจะอำนวย ดังนั้นการเรียนรู้จากตัวแบบจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์มีโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น พฤติกรรมของมนุษย์หลายอย่างเกิดขึ้นมาโดยที่มนุษย์ไม่เคยมีประสบการณ์ตรง แต่มนุษย์มองเห็นตัวแบบหรือผู้อื่นกระทำ เช่น คนสวมหมวกยกเว้นการเสพยาอื่นต่างๆ ที่ไม่เคยประสบผลกรรมที่จะได้รับกับการที่เสพยาอื่น ทั้งนี้เพราะคนนั้นรู้ว่าการเสพยาอื่นได้รับผลทางลบ คือทำลายสุขภาพและถึงตายในที่สุด

การเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยบุคคลสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นแล้วคิดว่า จะสร้างพฤติกรรมใหม่

2.11.1.2.2 กระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536: 52) ได้ให้ความหมายของตัวแบบไว้ว่า สิ่งที่เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นบรรทัดฐาน เป็นแบบหรือตัวอย่างที่นำมาให้เพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเพื่อเป็นแบบอย่างในการเลียนแบบ การเรียนรู้และการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบมี 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการใส่ใจ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใส่ใจที่จะรับรู้หรือสนใจพฤติกรรมตัวแบบซึ่งความใส่ใจของผู้สังเกตต่อตัวแบบขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ ลักษณะของตัวแบบ และลักษณะของผู้สังเกต ลักษณะและสาเหตุของตัวแปรที่ก่อให้เกิดความใส่ใจของผู้สังเกตได้ดี ได้แก่

1.1 ความเด่น ตัวแบบที่เด่นย่อมดึงดูดให้ผู้สังเกตใส่ใจมากกว่าตัวแบบที่ไม่เด่น

1.2 ความซับซ้อน ผู้สังเกตมีความใส่ใจต่อเหตุการณ์ของตัวแบบที่ไม่มีความซับซ้อนเกินไป

1.3 จำนวนแบบ ในพฤติกรรมที่เป็นตัวแบบถ้ามีหลายๆ ตัวย่อมเรียกร้องความสนใจและก่อให้เกิดความใส่ใจมากกว่าจำนวนตัวแบบน้อยๆ

1.4 ความเกี่ยวข้องและการมีคุณค่า ปกติแล้วทุกคนจะใส่ใจตัวแบบที่มีความเกี่ยวข้องและมีคุณค่ากับตนเองเสมอ เช่น ผู้ที่กำลังจะมีรถยนต์ก็จะใส่ใจพฤติกรรมการขับรถยนต์จากตัวแบบ หญิงสาวที่กำลังเป็นเจ้าสาวก็จะใส่ใจพฤติกรรมการเป็นเจ้าสาวในวันวิวาห์

2. กระบวนการจำ (Retention Process) เป็นกระบวนการที่เก็บรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบที่สังเกตเห็นทุกครั้ง แล้วนำมาสร้างเป็นรูปแบบของพฤติกรรมที่แน่ชัด การเก็บจำจะกระทำในรูปของกระบวนการที่ลงรหัส ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ การเก็บจำในรูปของมโนภาพ และการเก็บจำในรูปของสัญลักษณ์ภาษา ซึ่งการจำในลักษณะทั้ง 2 ประการนี้ช่วยให้จำได้ง่ายและคงทน สำหรับการฝึกฝนและการทบทวนในใจ หรือการกระทำจะส่งเสริมผู้สังเกตจำพฤติกรรมตัวแบบได้ดียิ่งขึ้น

3. กระบวนการกระทำ (Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่จำเก็บไว้นั้นมากระทำ ซึ่งการกระทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเองและการเทียบเคียง

การกระทำจากภาพที่จำได้ นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางการจำและทักษะในพฤติกรรมย่อยๆ ต่างๆ ที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) บุคคลอาจจะเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ หรือพฤติกรรมใหม่ๆ จากการสังเกต แต่ไม่ได้แสดงออกหรือกระทำพฤติกรรมที่เรียนรู้จากตัวแบบนั้นโดยทันที บุคคลจะแสดงหรือกระทำก็ต่อเมื่อมีแรงจูงใจบางอย่างหรือมีสิ่งล่อใจเกิดขึ้น ซึ่งอาจแสดงออกหลังจากที่เรียนรู้มาแล้วเป็นเวลานาน ถ้าเราได้รับการเสริมแรงหลังจากที่มีการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ เราก็จะมีแรงจูงใจในการใส่ใจ จดจำ และแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้นมากขึ้น การเสริมแรงยังก่อให้เกิดความคงทนของการเรียนรู้ ผู้ที่ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ จะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไปถ้าหากได้รับการเสริมแรง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเลียนแบบนั้นเด็กจะต้องมีความต้องการ ความสนใจกับเพื่อนมากที่สุด เพราะว่าเป็นคนที่ใกล้ชิดที่อยู่ในห้องเรียน การที่เพื่อนมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน มีความตั้งใจเรียนในวิชาที่เรียน และการที่เด็กเลียนแบบเพื่อนที่มีความรับผิดชอบในการทำงานนั้น ซึ่งมีความเพียรพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน

2.11.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อน

2.11.2.1 งานวิจัยในประเทศ

คำนี้ง อยู่เลิศ (2541: 40) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่ช่วยให้รู้จักความรับผิดชอบด้านการเรียน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

กนกวรรณ ศรีทุมมา (2546: 94) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเยาวชนในศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชายบ้านเมตตา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครพบว่า

1. เชาวน์ปัญญาของเยาวชนกระทำผิดแตกต่างจากเชาวน์ปัญญาของเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. สุขภาพจิตด้านอารมณ์ซึมเศร้าของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากสุขภาพจิตด้านอารมณ์ซึมเศร้าของเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การทำหน้าที่ของครอบครัวกระทำผิดในด้านการแก้ปัญหาและการทำหน้าที่ที่ทั่วไปแตกต่างจากเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนการทำหน้าที่ของครอบครัวในด้านบทบาทการตอบสนองอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม การสื่อสารในด้านบทบาท การตอบสนองอารมณ์แตกต่างจากเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05

4. การรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5. การรับรู้เกี่ยวกับการโรงเรียนของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

6. การรับรู้เกี่ยวกับชุมชนของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับชุมชนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อรรถพล โคตรสินธุ์(2544: 85) ศึกษาผลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการใส่ใจและกระบวนการสนใจในการมีพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

แสงทิพย์ อัครวิริยะกิจ(2547: 102) ได้ศึกษาพฤติกรรมคุกคามทางเพศของผู้อื่นของนักเรียนชายที่ได้รับสื่อที่แฝงการแสดงออกทางเพศและมีจิตลักษณะควบคุมตนเองแตกต่างกัน พบว่า

1. นักเรียนชายที่รับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร หนังสือการ์ตูน และอินเทอร์เน็ตที่แฝงการแสดงออกทางเพศ มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศผู้อื่นมากกว่านักเรียนชายที่รับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ นิตยสาร หนังสือการ์ตูน และอินเทอร์เน็ต ที่แฝงการแสดงออกทางเพศน้อย แต่นักเรียนชายที่รับสื่อหนังสือพิมพ์ที่แฝงการแสดงออกมากและน้อย มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนชายมีการควบคุมตนเองมากและน้อยมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศไม่แตกต่างกัน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศกับการควบคุมตนเองมีผลต่อพฤติกรรมคุกคามทางเพศผู้อื่นของนักเรียนชาย โดยพบว่าในกลุ่มนักเรียนชายที่มีการควบคุมตนเองน้อย ผู้ที่มีปริมาณรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศมากจะมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศผู้อื่นมากกว่าผู้ที่มีปริมาณรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศน้อย ในขณะที่กลุ่มนักเรียนชายที่มีการควบคุมตนเองมาก ผู้ที่มีปริมาณ

รับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศมากจะมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศผู้อื่นไม่แตกต่างกับผู้ที่ไม่มีปริมาณรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศน้อย

4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการรับสื่อ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ และอินเทอร์เน็ต ที่แฝงการแสดงออกทางเพศกับการควบคุมตนเองไม่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศผู้อื่นของนักเรียนชาย

สถาบันครอบครัวลูกรักโพล (2548:ออนไลน์) ได้สำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นของคุณพ่อคุณแม่ ว่าห่วงลูกเรื่องใดมากที่สุดพบว่า ผู้ปกครองจะห่วงเรื่องความรุนแรงและการเลียนแบบ ทั้งสื่อลามกและเกมคอมพิวเตอร์ 24.4% ยาเสพติด อดายมุข การพนันและแหล่งมั่วสุมต่างๆ 22.8% เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร รักในวัยเรียน 19.9% ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการดำเนินชีวิตประจำวัน 14.8% มีค่านิยมแบบผิดๆ บริโภคนิยม เช่น มีโทรศัพท์มือถือถือ, แต่งตัวตามแฟชั่น 9.4% การคบเพื่อน, การตามอย่างเพื่อน 7.2 % และอื่นๆ 1.9%

2.11.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

บราวน์ (หทัยขวัญ สหชัยยันต์. 2548: 55 อ้างอิงจาก Brown. 1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความกดดันของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนต่างเพศ และการร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การออกนัด และการไปงานสังสรรค์ สำหรับความเด่นชัดของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อเพื่อนวัยรุ่นชาย ได้แก่ การดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด

แอทกิน (Atkin. 1990: 12) ได้ศึกษาบทบาทของโทรทัศน์ในทางลบโดยเฉพาะรายการโฆษณาสุราทางโทรทัศน์ พบว่า เด็กวัยรุ่นดูโฆษณาแล้วเชื่อว่าการดื่มสุราเป็นสิ่งดี ปฏิบัติกันโดยทั่วไป และเป็นบรรทัดฐานสำหรับสถานการณบางอย่างซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสุรา และการดื่มสุราของวัยรุ่น

แบนดูรา กูรูเศค และเมนเลฟ (Bandura, Grusec; & Menlove. 1966:479-506) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบต่อการเลียนแบบ 3 ลักษณะ คือ แม่แบบที่เป็นชีวิตจริง แม่แบบที่เป็นภาพยนตร์แสดงโดยคนจริง และแม่แบบที่แสดงโดยการ์ตูน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการทดลอง พบว่า เด็กที่ได้รับแม่แบบก้าวร้าวปรากฏ และแม่แบบที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูนมีผลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตเท่าเทียมกับแม่แบบชีวิตจริง

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้ปกครอง ครูและเพื่อน มีอิทธิพลต่อเด็ก ทั้งทางด้านการเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ และกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ ทั้งนี้การที่เด็กนั้นเกิดพฤติกรรมเลียนแบบตาม เพื่อที่ตนจะสามารถทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อมได้ดี ดังนั้นเด็กจึงพยายามทำตัวให้เป็นการยอมรับของกลุ่มบุคคล

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

3.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ ตั้งอยู่เลขที่ 93 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีพื้นที่ 4 ไร่ 43 ตารางวา ก่อตั้งขึ้นโดยแยกมาจากโรงเรียนบ้านบางกะปิ มีประวัติความเป็นมาดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ. 2538 โรงเรียนบ้านบางกะปิ ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียน 4 ชั้น จำนวน 18 ห้องเรียน เพื่อใช้เป็นอาคารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปี พ.ศ. 2539 โรงเรียนบ้านบางกะปิ เริ่มเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 (เพื่อเป็นโอกาสทางการศึกษา) จำนวน 4 ห้องเรียน

ปี พ.ศ. 2541 โรงเรียนบ้านบางกะปิ ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียน 5 ชั้นๆ ละ 7 ห้องเรียน โดยก่อสร้างแล้วเสร็จในปีการศึกษา 2542 จึงได้ใช้เป็นอาคารเรียนของฝ่ายมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

นับตั้งแต่เริ่มเปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา โรงเรียนบ้านบางกะปิได้จัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนจนมีความเจริญก้าวหน้า จนกระทั่ง วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547 จึงได้มีประกาศของกรุงเทพมหานครจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยให้ชื่อว่า โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จำนวน 2 ช่วงชั้น คือช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2549 ได้โอนกลับมาสังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ในปีการศึกษา 2552 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิมีบุคลากรครูจำนวน 48 คน และนักเรียนจำนวน 1,013 คน ได้เปิดทำการสอนดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ห้องเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 ห้องเรียน

3.2 วิสัยทัศน์

ภายในปี 2549 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ ร่วมมือกับชุมชนมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้นักเรียนมีคุณธรรม นำวิชาการมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ นำเทคโนโลยีมา ใช้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้เต็มตามศักยภาพ จรรโลงความเป็น ไทย ประสานความเป็นสากล และดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3.3 พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม โดยปลูกฝังความเป็นระเบียบ ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน ให้สามารถดำรงตนอยู่ในชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างมีความสุข
2. พัฒนาหลักสูตร แผนการเรียนรู้อ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ
3. ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของนักเรียน ให้มีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ โดย นำกระบวนการคิดอย่างหลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง มีทักษะในการวิจัย และพัฒนาความรู้ โดยนำ เทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์
6. ส่งเสริมความเป็นไทย โดยจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชนบทธรรมเนียม ประเพณี อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้เกิดความร่วมมือกันของชุมชน
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างทักษะการใช้ภาษา ในสังคมอย่างเป็นสากล
8. ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข
9. สนับสนุนให้มีการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครูอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

3.4 เป้าหมาย

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ภาษา กระบวนการคิด กระบวนการประชาธิปไตย และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
3. เพื่อส่งเสริมทักษะการวิจัย และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อส่งเสริมค่านิยมและจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาคุณภาพชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 232 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 113 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 4 แบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60)

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

ตอนที่ 8 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 10 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 11 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน

ตอนที่ 12 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริงของนักเรียน

ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของศิริวรรณ สุวินท์ (2548: 127-128) และธนาวรรณ ธนพรดี (2550: 121-122)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ จากความรู้ที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เมื่อมีนัดนักเรียนจะไปถึงก่อนเวลานัดเสมอ					
00	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิดถ้าต้องรอชื่อของในร้านที่มีลูกค้ำหนาแน่น					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533: 57-59) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย	หมายถึง	บุคลิกภาพแบบเอ
คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย	หมายถึง	บุคลิกภาพแบบบี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541: 144) และสุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2547: 111-112)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน จากความรู้ที่ได้จากข้อ 3.1 และ 3.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนเบื่อการเรียนหนังสือ					
00	นักเรียนคิดว่าอนาคตขึ้นอยู่กับ ความสำเร็จทางการเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย

ตอนที่ 4 แบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60)

ผู้วิจัยใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60) เป็นแบบคัดกรองสุขภาพจิตของ ของเดวิด โกลด์เบิร์ก (David Goldberg) แปลเป็นภาษาไทย โดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ ประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ เป็นแบบคัดกรองสุขภาพจิตเบื้องต้น

ตัวอย่างแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60)

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ใกล้เคียงกับสภาพของท่านในปัจจุบัน หรือในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมา โดยไม่รวมถึงปัญหาที่ท่านเคยมีในอดีต และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

ในระยะที่ผ่านมาี้ ท่าน.....

1. รู้สึกสบายและมีความสุข

ดีกว่าปกติ เหมือนปกติ แย่กว่าปกติ แย่กว่าปกติมาก

2. รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา

ไม่เลย ไม่มากกว่าปกติ ค่อนข้างมากกว่าปกติ มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

ใช้การคิดแบบ 0-0-1-1 กล่าวคือ

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อแรก จะได้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ที่ตอบ 2 ข้อหลัง จะได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินค่าแบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60) ใช้การนับจำนวนข้อที่ได้คะแนนทั้งหมดแล้วนำมารวมกัน ซึ่งมีจุดตัดคะแนน คือ

คะแนนตั้งแต่ 0-1 คะแนน	หมายถึง	มีสุขภาพจิตดีมาก
คะแนนตั้งแต่ 2-11 คะแนน	หมายถึง	มีสุขภาพจิตปกติ
คะแนนตั้งแต่ 12 คะแนนขึ้นไป	หมายถึง	มีสุขภาพจิตผิดปกติ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตของศักดิ์ดา พัยคมใส (2545: 73-74) และชาติชาย หมั่นสมศรี (2542: 162-164)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต จากความรู้ที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนตั้งใจเรียนเพื่อประสบ ความสำเร็จในการเรียน					
00	การเรียนไม่ทำให้นักเรียนประสบ ความสำเร็จในอนาคตเสมอไป					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัย
ครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้าน
การเรียน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียนของวรรณวิภา
 ชื่นสงวน (2552: 116) และสุวารินทร์ โจรณิชจรนภาลัย (2547: 113-114)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน จากความรู้ที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ผู้ปกครองที่อุปการะการเรียนที่จำเป็นตามที่นักเรียนต้องการทุกครั้ง					
00	ผู้ปกครองของนักเรียนไม่สามารถสอนแนะนำเกี่ยวกับการเรียนได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง ผู้ปกครองให้การสนับสนุนด้านการเรียนมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง ผู้ปกครองให้การสนับสนุนด้านการเรียนปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง ผู้ปกครองให้การสนับสนุนด้านการเรียนน้อย

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวเพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวของพระมหาสมควร ชุนภิบาล (2550: 136)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว จากความรู้ที่ได้จากข้อ 7.1 และ 7.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ ด้วยดีทุกครั้ง					
00	นักเรียนไม่เคยมีงานที่ต้องทำในบ้าน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัย
ครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง	ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง	ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง	ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวน้อย

ตอนที่ 8 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียนของชาติชาย หมั่นสมัค (2542: 165-167) แสงอรุณ พจน์พัฒนาผล (2545: 85-86) และศักดิ์ดา พยัคฆ์ (2545: 78-79)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน จากความรู้ที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	สถานที่เรียน ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ					
00	บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด					
0	สื่อและอุปกรณ์การเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์มีอุปกรณ์ที่ทันสมัย					
00	อุปกรณ์กีฬาที่มีน้อยเกินไป					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง มีลักษณะกายภาพทางการเรียนดี
คะแนน 2.34 – 3.66	หมายถึง มีลักษณะกายภาพทางการเรียนดีพอใช้
คะแนน 1.00 – 2.33	หมายถึง มีลักษณะกายภาพทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของอริศรา จารุรัตน์ (2547: 172-173)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากความรู้ที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู					
00	นักเรียนไม่ยอมปรึกษาครูเมื่อมีปัญหา การเรียน					
0	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ครูให้คำปรึกษานักเรียนได้ในทุกเรื่อง					
00	ครูไม่สนใจปัญหาด้านส่วนตัวของ นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 10 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

10.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

10.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของสุวารินทร์ ไรจน์ขจรภักดิ์ (2547: 119-120) และมาริสา วรตรจิวศ์ (2549: 118-119)

10.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จากความรู้ที่ได้จากข้อ 10.1 และ 10.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	นักเรียนไม่สามารถปรึกษาปัญหา ส่วนตัวกับเพื่อนในห้องได้					
00	นักเรียนเข้ากับเพื่อนทุกคนในห้องได้เป็น อย่างดี					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัย
ครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 11 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

11.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อน เพื่อสร้างนิยาม
ศัพท์เฉพาะ

11.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อนของพระชลภักษ์ คุณวิโร (2552: 124-
125) และกนกพร อรินพ่าย (2552: 102-103)

11.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน จากความรู้ที่ได้จากข้อ 11.1 และ 11.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อนในการทำงาน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนตั้งใจทำงาน นักเรียนรีบปฏิบัติตามด้วย					
00	ถ้าทำงานไม่ทันเสร็จ นักเรียนก็จะลุดไป เล่นตามเพื่อนของนักเรียนที่ส่วนใหญ่จะ ลุดไปเล่น					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง มีการเลียนแบบเพื่อนในการทำงานดี
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง มีการเลียนแบบเพื่อนในการทำงานดีพอใช้
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง มีการเลียนแบบเพื่อนในการทำงานไม่ดี

ตอนที่ 12 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

12.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

12.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงานของสิรินทิพย์ สมคิด (2551: 127-128)

12.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน จากความรู้ที่ได้จากข้อ 12.1 และ 12.2 โดยลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เมื่อนักเรียนทำงานผิดหรือไม่เรียบร้อย นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น					
00	นักเรียนส่งงานไม่ทัน ถ้าครูให้งานหลาย อย่างพร้อมกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ในการวิจัย
ครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนน 3.67 - 5.00	หมายถึง มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก
คะแนน 2.34 - 3.66	หมายถึง มีความรับผิดชอบในการทำงานปานกลาง
คะแนน 1.00 - 2.33	หมายถึง มีความรับผิดชอบในการทำงานน้อย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจะหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์(Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อความ และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. ผู้วิจัยจะหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คนที่มีชั่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ.05 มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.404- 7.491

2.2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 22 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.962- 14.676

2.3 แบบสอบถามลักษณะลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 12 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 3.618- 12.021

2.4 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน จำนวน 12 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.255- 8.000

2.5 แบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว จำนวน 9 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.991- 5.618

2.6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.717 - 6.721

2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.115 - 5.257

2.8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.228 - 7.277

2.9 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน จำนวน 10 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.810 - 6.140

2.10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.404 - 7.491

3. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วตามข้อ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8903

3.2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .9210

3.3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .9249

3.4 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8113

3.5 แบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8288

3.6 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8656

3.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8276

3.8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8973

3.9 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8541

3.10 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ .8903

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยจะขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนจากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ

2. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์ปัจจัยระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
 - 3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ
(Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้ให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F-Ratio	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F-Distribution
F-Prop.,p	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกลำดับสำคัญทางสถิติ
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE _b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
\hat{Y}	แทน	สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานโดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

Y	แทน	ความรับผิดชอบในการทำงาน
X ₁	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X ₂	แทน	บุคลิกภาพ
X ₃	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
X ₄	แทน	สุขภาพจิต
X ₅	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคต
X ₆	แทน	การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน
X ₇	แทน	ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว
X ₈	แทน	ลักษณะกายภาพทางการเรียน
X ₉	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₁₀	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
X ₁₁	แทน	การเล่นแบบเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป คิดค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. ค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว ลักษณะ

กายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเลียนแบบเพื่อน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นคว้าตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบในการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต ลักษณะมุ่งอนาคต การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเลียนแบบเพื่อน

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร

ปัจจัย	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ความรับผิดชอบในการทำงาน	3.29	.562	ปานกลาง
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.26	.768	ปานกลาง
3. บุคลิกภาพ	66.96	8.407	แบบ A
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.43	.605	มาก
5. สุขภาพจิต	13.91	11.759	ผิดปกติ
6. ลักษณะมุ่งอนาคต	3.87	.661	มาก
7. การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน	3.92	.657	มาก
8. ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว	3.46	.573	ปานกลาง
9. ลักษณะกายภาพทางการเรียน	3.12	.524	ดีพอใช้
10. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.49	.502	ดีพอใช้
11. สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.56	.539	ดีพอใช้
12. การเลียนแบบเพื่อน	3.30	.516	ดีพอใช้

จากตาราง 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต และการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน อยู่ในระดับมาก ลักษณะทางกายภาพของการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเลียนแบบเพื่อน อยู่ในระดับดีพอใช้ ส่วนความรับผิดชอบในการทำงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง มีบุคลิกภาพแบบ เอ และมีสุขภาพจิตผิดปกติ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สุขภาพจิต และลักษณะมุ่งอนาคต ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน และภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการเลียนแบบเพื่อน กับความรับผิดชอบในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความ
 รับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁		.435**	.488**	-.319**	.411**	.289**	.289**	.031	.200**	.369**	.393**	.489**
X ₂			.682**	-.253**	.700**	.379**	.491**	.193**	.440**	.464**	.578**	.680**
X ₃				-.305**	.758**	.484**	.494**	.171**	.533**	.542**	.654**	.779**
X ₄					-.249**	-.288**	-.328**	-.240**	-.323**	-.368**	-.266**	-.356**
X ₅						.404**	.478**	.144*	.514**	.501**	.649**	.712**
X ₆							.451**	.261**	.440**	.461**	.456**	.513**
X ₇								.305**	.451**	.468**	.508**	.560**
X ₈									.489**	.299**	.196**	.273**
X ₉										.564**	.502**	.586**
X ₁₀											.499**	.638**
X ₁₁												.722**
Y												

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 10 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) บุคลิกภาพ (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_5) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน (X_6) ภาระความรับผิดชอบในครอบครัว (X_7) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และการเลียนแบบเพื่อน (X_{11})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_4)

ไม่มีปัจจัยใดไม่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 3 - 4

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	6	54.680	9.113	112.066**
Residual	225	18.297	.081	
Total	231	72.978		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า มี 6 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	B	SE _b	β	t
X ₁	.060	.029	.082	2.060*
X ₂	.010	.003	.152	3.184**
X ₃	.294	.051	.316	5.800**
X ₉	.119	.049	.106	2.407*
X ₁₀	.188	.046	.180	4.070**
X ₁₁	.275	.051	.252	5.354**
		R = .866		
		R ² = .749		
		SE = .175		
		a = -.521		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด มี 6 ปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₃) การเลียนแบบเพื่อน(X₁₁) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₀) บุคลิกภาพ (X₂) สัมพันธภาพ

ระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) และปัจจัยทั้ง 6 นี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ร้อยละ 74.9

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -0.521 + 0.294X_3 + 0.275X_{11} + 0.188X_{10} + 0.010X_2 + 0.119X_9 + 0.060X_1$$

สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -0.521 + 0.316X_3 + 0.252X_{11} + 0.180X_{10} + 0.152X_2 + 0.106X_9 + 0.082X_1$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2552 จำนวน 232 คน เป็นนักเรียนชาย 119 คน และนักเรียนหญิง 113 คน ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 12 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.404- 7.491 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8903

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.962- 14.676 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9210

ตอนที่ 4 แบบคัดกรองสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว 60 (Thai GHQ – Thai General Health Questionnaire 60) เป็นแบบคัดกรองสุขภาพจิตของ ของเดวิด โกลด์เบิร์ก (David Goldberg) แปลเป็นภาษาไทย โดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ ประกอบด้วยคำถาม 60 ข้อ เป็นแบบคัดกรองสุขภาพจิตเบื้องต้น

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 3.618- 12.021 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9249

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.255- 8.000 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8113

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระความรับผิดชอบในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.991- 5.618 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8288

ตอนที่ 8 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.717 - 6.721 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8656

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.115 - 5.257 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8276

ตอนที่ 10 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.228 - 7.277 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8973

ตอนที่ 11 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.810 - 6.140 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8541

ตอนที่ 12 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert Scale Type) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า t ระหว่าง 2.404 - 7.491 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8903

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยจะขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนจากผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ
2. ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ คือ ตอบครบทุกข้อ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ปัจจัยระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 10 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) บุคลิกภาพ (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_5) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน (X_6) ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว (X_7) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และการเลียนแบบเพื่อน (X_{11})

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_4)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) การเลียนแบบเพื่อน (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) ซึ่งทั้ง 6 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรับผิดชอบในการทำงานได้ ร้อยละ 74.9

4. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = -0.521 + 0.294X_3 + 0.275X_{11} + 0.188X_{10} + 0.010X_2 + 0.119X_9 + 0.060X_1$$

4.2 สมการพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -0.521 + 0.316X_3 + 0.252X_{11} + 0.180X_{10} + 0.152X_2 + 0.106X_9 + 0.082X_1$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 10 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) บุคลิกภาพ (X_2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) ลักษณะมุ่งอนาคต (X_5) การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน (X_6) ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว (X_7) ลักษณะกายภาพทางการเรียน (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) และการเลียนแบบเพื่อน (X_{11}) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลดังนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งประเมินได้จากการสอบ หรือผลงานที่ได้รับมอบหมายหรือจากทั้งสองอย่าง ดังที่ กู๊ด และคนอื่น ๆ (โพลีเจลิยวอลาด.2548: 22-23 อ้างอิงจาก Good and others.1973) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมาริสา วรตรุจิวศ์ (2549: 77) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

1.2 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกแบบ เอ มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะลักษณะ

ของผู้มีบุคลิกภาพแบบเอนั้น มีลักษณะเป็นคนที่รักความก้าวหน้า พินิจอุปสรรค ทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย ดังที่ ฟรีดแมนและโรสเซนแมน (Friedman and Rosenman. 1974: 164) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่งรีบ ชอบการแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในความพยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบพินิจอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้รับการทำงานช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และรู้สึกถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษดา ประทีปรัตน์ (2549: 74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรีกษิพทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความรับผิดชอบมาก เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ แบบเอ เป็นผู้รักความก้าวหน้าจึงทำให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมานะพยายามและมีความกระตือรือร้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้ความรับผิดชอบดีตามไปด้วย ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี คือทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จตามเวลาที่กำหนด เข้าเรียนตรงต่อเวลา

1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากมีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นพลังผลักดันให้บุคคลประสบความสำเร็จ ทำให้บุคคลเกิดความมานะพากเพียร เกิดความรับผิดชอบ เกิดความบากบั่น ความอดทน ความตั้งใจ ความมุ่งมั่น และความทะเยอทะยาน ที่จะให้ตนเองประสบความสำเร็จ จะเป็นในเรื่องของการศึกษาเล่าเรียนหรือการทำงาน ดังที่เพราพรรณ เปลียนภู (2542: 326) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นสิ่งที่คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพลัง กล่าวคือ มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีความพยายาม ตั้งใจเรียน และมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะทำกิจกรรมให้ได้รับความสำเร็จ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินทิพย์ สมคิด (2550: 86) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

มีความรับผิดชอบในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก จะมีความพยายามในการเรียนเพื่อต้องการที่จะประสบความสำเร็จในด้านการเรียน โดยที่นักเรียนผู้ใฝ่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนมักจะไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และไม่กลัวต่อความล้มเหลว เพราะรู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน สามารถคิดแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานได้ดี และให้เวลาส่วนมากแก่การเรียน ทำให้มีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้นด้วย

1.4 ลักษณะมุ่งอนาคต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากมีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะมีนักเรียนมีความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการคาดการณ์เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในภายภาคหน้า และมีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อที่จะทำสิ่งที่ตนมุ่งหวังไว้นั้น ให้ประสบความสำเร็จ ดังที่มิสเชล (Mischel, 1974: 287) ที่ได้ให้ความหมายว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่จะได้รับในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติ ต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามแผนที่วางไว้ เพื่อให้สุกงอมเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ซึ่งการดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้เป็นระยะเวลาสั้นกว่าจะบรรลุผล หรือต้องทำให้เป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้ระงับการกระทำบางอย่างในระยะเวลาหนึ่งจนกระทั่งได้ผลตามต้องการ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลี วิทยารัตน์ (2540: 70 - 75) ได้ศึกษาผลของการฝึกการมุ่งอนาคตแก่เด็กในสถานสงเคราะห์บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำนวน 126 คน มีอายุระหว่าง 9-18 ปี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกมุ่งอนาคต มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก และในกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงขี้นั้นพบว่กลุ่มวัยรุ่นตอนกลางมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่ากลุ่มวัยเด็กตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในด้านการเรียนดี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะการประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองที่เข้าใจเด็กและให้ความสำคัญกับการเรียนของเด็ก ให้การส่งเสริมสนับสนุนต่อการเรียนของเด็ก ย่อมจะทำให้เกิดแรงกระตุ้น

ให้เด็กมีความพยายามในการศึกษาเล่าเรียน ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควรก็มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการปรับตัวและด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังที่ป.มหาพันธ์ (2536: 7-8) กล่าวว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียนหมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรในด้านการเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของบุตร ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ใ่วางใจในการทำกิจกรรมของบุตรกับเพื่อน ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้บุตรประสบความสำเร็จทางการเรียน ให้ความหวังใฝ่ใกล้ชิดต่อบุตร และความคาดหวังของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ในด้านการเรียนของบุตร โดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองพยายามส่งเสริมสนับสนุน ความหวังในมาตรฐานการเรียนแก่บุตร เพื่อต้องการให้บุตรประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองมุ่งหวังจัดไว้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ดาววัน (2540: 96) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาให้การดูแลเอาใจใส่ พร้อมทั้งจะสนับสนุนด้านการเรียน นักเรียนจะเกิดความภูมิใจและเห็นความสำคัญของการเรียน แต่ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกอึดอัด ขาดความมานะพยายามในการเรียน

1.6 ภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีภาวะความรับผิดชอบต่อครอบครัวมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีภาวะที่ต้องดูแลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ภายในบ้าน และยังให้ความสำคัญกับการเข้าเรียน เพราะเห็นว่าการศึกษาที่ได้นั้นตัวนักเรียนเองเป็นผู้ได้รับประโยชน์ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยในตนเองในการเรียน ดังที่ป. มหาพันธ์ (2536: 96-98) ได้กล่าวว่า พ่อแม่จะต้องกำหนดความมุ่งหวังของการทำงานของเด็กให้ชัดเจน การกำหนดความมุ่งหวังที่ชัดเจน ทำให้สามารถกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้าได้ตามความเหมาะสมในวันหนึ่ง ๆ การจัดสรรเวลาทั้งกิจกรรมนอกบ้านและในบ้าน ช่วยเพิ่มสมรรถภาพให้แก่เด็ก ให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น เมื่อภารกิจและเวลาที่มีความชัดเจน และเมื่อเด็กมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมควร ขุนภิบาล (2550: 103) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร

วิชาชีพ โรงเรียนพณิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายภายในบ้าน มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะบ้านเป็นสถาบันแรกที่ปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ให้กับสมาชิก การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อให้กับเด็ก ก็ควรเริ่มมาจากสถาบันแรกและสถาบันหลักของสังคมซึ่งได้แก่สถาบันครอบครัว การที่พ่อแม่มอบหมายงานในบ้านให้สมาชิกภายในบ้านทำนั้นถือได้ว่าเป็นการสร้าง การปลูกฝังลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ให้กับสมาชิกภายในบ้าน งานที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้าน การทำความสะอาดบ้าน ซักเสื้อผ้า และการช่วยทำภารกิจของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ซึ่งจากผลการที่ได้รับมอบหมายภาระงานภายในบ้านจึงส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมาก

1.7 ลักษณะกายภาพทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพดี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดี ประกอบด้วยวิธีการสอนของครูที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมีอุปสรรคการเรียนการสอนที่ทันสมัย ตลอดจน การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียน ตั้งใจและ เอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น และความรับผิดชอบ ดังที่ ทศพร ประเสริฐสุข (2541: 96) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การใช้สื่อ วิธีการสอนต่างๆ ก็สามารถเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมาริสา วรตรุจวงศ์ (2549: 79) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะบรรยากาศในการเรียนดี ห้องเรียนมีขนาดพอเหมาะ กับจำนวนนักเรียน สถานที่เรียนมีความพร้อมทางอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและสื่อประกอบการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนมากขึ้น และสื่อการเรียนทันสมัย ส่งผลให้นักเรียนมีความสุข จึงทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเข้าชั้นเรียนและการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เนื่องจากนักเรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้จากการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการค้นคว้าหาความรู้

1.8 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการทำงานและการเรียน ดังที่ พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2536: 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษดา ประทีปรัตน์ (2549: 75) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่มีความสัมพันธ์กับครูดี จะมีทัศนคติทางบวกต่อครู ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และครูก็ให้ความรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนที่ความรับผิดชอบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการเรียนมาก คือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ ส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนให้ดีขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลา

1.9 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่ นักเรียนใกล้ชิดกับเพื่อนมากกว่าผู้ปกครอง เพื่อนจึงมีส่วนสนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน ดังที่ ณรงค์ เส็งประชา (2538: 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตนเอง

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริสา วรตรีจิวังศ์ (2549: 81) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองจอก เขตจตุจักร

กรุงเทพมหานคร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.01

1.10 การเลียนแบบเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีการเลียนแบบเพื่อนมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะการเลียนแบบเพื่อนเป็นการกระทำที่พยายามทำให้เหมือนบุคคลอื่น เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถมองเห็นได้หรือสังเกตได้ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือบุคคลในสังคม ดังที่ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 28) กล่าวว่า การเลียนแบบเป็นการนำเอาแบบอย่างของบุคคลอื่นมาเป็นของตน เพื่อที่ตนเองจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม การเลียนแบบจะช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจและมีความมั่นใจมากขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของบราวน์ (หทัยขวัญ สหชัยยันต์. 2548: 55 อ้างอิงจาก Brown. 1982) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความกดดันของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาพบว่า นักเรียนวัยรุ่นหญิงได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนต่างประเทศ และการร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น การออกนัด และการไปงานสังสรรค์ สำหรับความเด่นชัดของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อเพื่อนวัยรุ่นชาย ได้แก่ การดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สุขภาพจิต (X_4)

2.1 สุขภาพจิต มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะการป้อนความรู้ผ่านระบบการศึกษาที่เข้มข้นขึ้น โดยจะพบว่าปัจจุบันสถานศึกษาต่างแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อสร้างชื่อเสียงให้ตนเองเพื่อพัฒนาวิชาการ มีบางโรงเรียนสอนวิชาต่างๆ อย่างเร่งรีบจนเด็กไม่สามารถรับไหว ทำให้เด็กต้องเรียนหนัก อุดหนุนอดนอนในการทำกรบ้าน การดูหนังสือหรือกวดวิชา ส่งผลให้เกิดความเครียดมากขึ้น ดังที่ สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2547: 174) กล่าวว่า ปัจจุบันเด็กได้รับแรงกดดันที่สูงเกินความจำเป็นจากโรงเรียนและครอบครัว เช่น การที่ผู้ปกครองให้เด็กเรียนพิเศษตลอดวันหยุด เพราะต้องการให้เด็กเข้าโรงเรียนดีมีชื่อเสียงหรือเรียนได้ผลการเรียนดี ซึ่งอาจเป็นแรงกดดันให้เด็กเกิดความจำเป็น แม้ว่าความกดดันจะมีส่วนที่ช่วยให้เด็กเอาจริงเอาจังและเริ่มที่จะกระทำบางอย่าง แต่

จะส่งผลเสียให้เด็กเกิดความเครียด วิตกกังวล จนอาจกลายเป็นคนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในอนาคต ดังนั้นการได้รับความกดดัน ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_3) การเลียนแบบเพื่อน (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{10}) บุคลิกภาพ (X_2) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_9) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_1) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับแรก แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากมีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความต้องการหรือความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ และมีความพยายามในการผลักดันให้ผลการเรียนดีขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่คาดไว้ ดังที่ งามตา วรินทร์านนท์ (2535: 345) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความต้องการสัมฤทธิ์ผลซึ่งเป็นลักษณะภายในที่ผลักดันให้บุคคลเกิดความพากเพียรพยายามที่จะทำงานจนสำเร็จลงด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร พรหมจรรย์ (2540: 78-79) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถพยากรณ์แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 การมีแรงจูงใจที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี จะส่งผลให้มีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น

3.2 การเลียนแบบเพื่อน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นลำดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีการเลียนแบบเพื่อนมาก มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคมและกลุ่มเพื่อนที่อยู่รอบข้าง ทำให้บุคคลพยายามที่จะแสดงบทบาทของตนเองตามที่สังคมและกลุ่มเพื่อนต้องการ ต้องการการยกย่องชมเชย และความประพฤติภายใต้การกระทำตามกฎเกณฑ์ ดังที่ มิลเลอร์ (สวนา พรพัฒน์กุล. 2525: 2-1; อ้างอิงจาก Miller, 1967) ได้กล่าวว่า การเลียนแบบจะเห็นได้ชัดเจนในเด็กวัยรุ่น การเลียนแบบเป็นวิธีการขั้นพื้นฐานอันหนึ่งของการพัฒนาการ

ทางด้านบุคลิกภาพ และสังคม เด็กจะรับเอาพฤติกรรม ความนึกคิด ความรู้สึก และความเชื่อของบุคคล เหล่านั้นมาเป็นของตน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของคานิง อยู่เลิศ (2541: 40) ได้ศึกษาผลของการใช้ กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาความ รับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้นกว่าเดิมทั้งนี้ เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการ การ ที่ช่วยให้อุบัติความรับผิดชอบด้านการเรียน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเห็นว่าการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ ตามความเป็นไปของกลุ่มนั้น จะส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน และพร้อมที่จะทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับเพื่อน มีความ รับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีการช่วยเหลือพึ่งพากันและกันในด้านการเรียน มีความ ห่วงใยสนิมสนมซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน ด้วยความสามัคคี เพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน ดังที่ พนม ลัมอารีย์ (2529: 38-39) กล่าวว่า กลุ่ม มีอิทธิพลเหนือผลงานและการทำงานของสมาชิก จะเห็นได้จากการทำงานของบุคคลแต่ละคน การที่ บุคคลจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเพื่อนในกลุ่ม ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมี ความกระตือรือร้นในการทำงาน ก็จะทำให้สมาชิกส่วนน้อยมีความกระตือรือร้นตามไปด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดคอสเตอร์ (Decoster. 1971: 5789-A) ศึกษา ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มี ความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียน ที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา พุ่มเล็ก (สุวรรณทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. 2547 : 42 ; อ้างอิงจาก วัฒนา พุ่มเล็ก. 2535) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของ องค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหา

การคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งดังที่กล่าวมาจะส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนด้วย

3.4 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับที่สี่ แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกแบบ เอ มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะเป็นลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า พันทือุอุปสรรค โกรธง่าย ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว และไม่ชอบการรอคอย ดังที่ ฟรีดแมนและโรสเซนแมน (Friedman and Rosenman. 1974: 164) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคลิกภาพเร่งรีบ ชอบการแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกว่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในความพยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบพันทือุอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (โพโล เฉลียวฉลาด. 2548: 38 อ้างอิงจาก อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้น ศึกษาบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และ บุคลิกภาพแบบ บี ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มากกว่าบุคคลที่ไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มที่มีครอบครัว และมีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ มากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

3.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับที่ห้า แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดี มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ต้องการให้ครูเป็นที่ปรึกษา แนะนำทั้งในเรื่องการเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ดังที่ พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2536: 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงเป็นแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ชินพันธ์ (สิรินทิพย์ สมคิด. 2551: 56 ; อ้างอิงจาก สมศักดิ์ ชินพันธ์ .2522) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียนกับความรับผิดชอบ และมโนคติของตนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 5 จำนวน 263 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีความรับผิดชอบสูงสุด ส่วนนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบปล่อยปละละเลยมี ความรับผิดชอบต่ำที่สุด และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยสัมพันธ์

3.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นลำดับที่หก แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรับผิดชอบในการทำงานมาก ทั้งนี้เพราะการมีความต้องการที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทำให้ความรับผิดชอบในการทำงานมีมาก ดังที่คลอสไมเออร์ (Klausmier.1961: 306) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า คุณลักษณะของผู้เรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกายและสติปัญญา ความสามารถทางด้านทักษะร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น ความสนใจ แรงจูงใจ ทัศนคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดกับตนเอง ความเข้าใจสถานการณ์ อายุ เพศ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของริงเนสส์ (สุมาลี ภูผาลา. 2547: 22 อ้างอิงจาก Ringness) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตภายในโรงเรียนกับนักเรียนเกรดเก้า พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาทั้งด้านครอบครัว และในโรงเรียน นอกจากนี้มีพฤติกรรม ดื้อ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางโรคประสาทมากกว่าพวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พวกที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางนโยบายและความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน โดยสามารถพิจารณาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ความรับผิดชอบในการทำงาน

ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การเลียนแบบเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีการเรียนรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ทั้งการพัฒนาความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน ที่มีความสัมพันธ์กับการเรียน และพฤติกรรมที่เราดำรงชีวิตประจำวันอีกด้วย

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนได้ดีที่สุดเป็นอันดับแรก ดังนั้น ครูควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างและส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง มีความเพียรพยายาม ตั้งใจเรียน ความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง เพื่อนำตนเองไปสู่ความสำเร็จตามที่ตนเองได้มุ่งหวังและตั้งใจไว้

1.2 การเลียนแบบเพื่อน สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนเป็นอันดับสอง ดังนั้น ครูควรให้ความรู้แก่นักเรียนในการคบเพื่อน เพราะกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมาก จะเห็นได้ว่าเด็กในช่วงนี้เป็นวัยรุ่น ซึ่งลักษณะของวัยรุ่นต้องการให้เพื่อนยอมรับตนเข้ากลุ่ม กลัวไม่มีเพื่อน จนทำให้ในบางครั้งเด็กวัยรุ่นไม่เป็นตัวของตัวเอง ควรนำเพื่อนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อมา ยกตัวอย่างพูดคุย แนะนำ ชมเชย ในประเด็นนี้ควรสอนให้เด็กรู้จักการปฏิบัติตนให้เหมาะกับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ให้เด็กรู้จักแยกแยะวิเคราะห์สิ่งที่ถูกและผิดออกจากกันได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็สามารถทำให้เด็กสามารถมีแนวทางปฏิบัติในการเลือกคบเพื่อน และแบบอย่างที่เหมาะสม

1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนเป็นอันดับสาม ดังนั้น ผู้บริหารและครู ควรมีนโยบายและจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ รวมถึงเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเพื่อน การปฏิบัติตนต่อเพื่อนอย่างเหมาะสม การช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน ควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบของตนเองและเพื่อน เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน คือ การให้เพื่อนที่เรียนดี มีความขยันหมั่นเพียร คอยช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนไม่เก่งและไม่มีความเพียรในด้านการเรียนและการทำงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบให้มากขึ้น เป็นต้น

1.4 บุคลิกภาพ สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนเป็นอันดับสี่ ดังนั้น ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้

นักเรียนมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกฝนให้นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบ เอ โดยการปลูกฝังให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความมานะพยายาม รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค ทำงานด้วยความรวดเร็ว และมีความเพียรพยายามในการทำงานเพื่อนให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานดีขึ้น

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนเป็นอันดับห้า ดังนั้น ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ รวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู การปฏิบัติตนต่อครูอย่างเหมาะสม การเคารพครู เพื่อให้ให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีกับครู ควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบของตนเอง

1.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนเป็นอันดับหก ซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ติดตาม เอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน ตลอดจนจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการเรียน เป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษาในด้านการเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ของนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน เช่น ค่านิยม และทัศนคติต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน เช่น ในระดับช่วงชั้นอื่นของโรงเรียน และในภูมิภาคที่แตกต่างกัน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่แตกต่างกันมาทำการศึกษาเปรียบเทียบอันจะเป็นประโยชน์ต่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนมากขึ้น

2.3 ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน 5 ปัจจัย คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน การเลียนแบบเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บุคลิกภาพ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ไปทำการศึกษาเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานดี เช่น กลุ่มสัมพันธ์ และการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร อรินพ่าย. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอโศกวิทย่อ่อนนุช เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กนกวรรณ ศรีทุมมา. (2546). *การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเยาวชนในศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชายบ้านเมตตาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษดา ประทีปรัตน์. (2549). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กองวิจัยการศึกษา. (2520). *รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองวิจัยการศึกษา.
- กิ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) คณะวิทยาการจัดการโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คำนึ่ง อยู่เลิศ. (2541). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วนินทานนท์. (2535). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). *ประมวลบทความวิชาการระหว่างพุทธศักราช 2526 - 2531 ฉบับอภิธานนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์:เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). *วิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ธนินุญลย์ชัย. (2540). *คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตรวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอร์นไดค์*. ปรินูญานิพนธ์ .กศ.ด. (การทดสอบ และวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.
- ชัชลิณี จุงพิพัฒน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเวียงสระ อำเภอยะรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2530). *เอกสารการสอนชุดวิทยามนุษยศาสตร์กับสังคม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาติชาย หมั่นสมัคร. (2542). *การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ การชะวี. (2541). *สุขภาพจิตของพลทหารใหม่สังกัดกองทัพอากาศ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2538). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทรงศรี คงทวี. (2550). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษานูรีรัมย์ เขต 2*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2541, กรกฎาคม - ธันวาคม). *จิตวิทยาการสอน : การสอนทักษะ (Skill Training)*. *การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา*. 1(1): 11 – 22.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2535). *วิถีแห่งบัณฑิต การครองตน ครองคน และครองงาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ธนา นิลชัยโกวิท และคนอื่นๆ. (2539). ความเชื่อถือได้ และความแม่นยำของ General Health Questionnaire ฉบับภาษาไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 41(1): 2-17.
- ธนาวรรณ ธนพรดี. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธเนศ ขำเกิด. (2549). ศัพท์ปฏิรูปการศึกษาที่ควรรู้. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำสำนักงานคณะกรรมการ สกสค.
- นงเล็ก สุขถิ่นไทย. (2531). “งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของคนไทย: ในประมวลบทความทางวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์” เอกสารฉบับพิเศษในวันครบรอบปีที่ 33 หน้า 81 - 100. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร .
- นภดล ภาชนะวิเชียร. (2540). การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไดเซ็นและแรทส์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นริศรา ริชardtสัน. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียหายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นลินี ธรรมอำนวนยสุข. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิลวรรณ ศิริอังกูล. (2535). สุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นุปผา ประทีบทอง. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ป.มหาพันธ์. (2536). *สอนเด็กให้เด็กมีความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรนัย. (2542). *การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก*.
กรุงเทพฯ: วิเคเตอร์การพิมพ์.
- ประสาร อิศรปริดา. (2531). *จิตวิทยาการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่าง กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). *สุขภาพจิตเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตำราทบวงมหาวิทยาลัย.
- (2536). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น = Introduction to behavior modification*.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พนม ลิมอารีย์. (2529). *กลุ่มสัมพันธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อนแกรมมี จำกัด.
- พรรณี ชูทัย. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน แกรมมี.
- พระชลภัทร คุณวีโร. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิริยะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนธีรกาณ์บ้านโฮ้ง อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- พระเทพเวที. (2532). *การศึกษาที่สากลบนฐานแห่งภูมิปัญญาไทย*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.

- พระมหาสมควร ขุนภิบาล. (2550). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน*
กลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด
กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระเมธี ธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2533). *พุทธศาสนากับปรัชญา*. กรุงเทพฯ: บริษัท
 อัมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ปจำกัด.
- พรเพ็ญ สุวรรณเดชา. (2536). *รายงานการวิจัยเรื่องแนวโน้มคุณภาพชีวิตของประชากรใน 10 ปี*
ข้างหน้า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ 6 กระทรวงหลัก. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พลาภรณ์ จันทร์ขามเรียน. (2540). *สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิต*
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรินทร์ สมหมาย. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษา*
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมลศรี จันทพร. (2540). *สุขภาพจิตของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัด*
กรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โพลี เฉลียวฉลาด.(2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีความรับผิดชอบของนักเรียนช่วง*
ชั้นที่ 2 โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- เพราพรธณ เปลียนภู. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: งานเอกสารและการพิมพ์*
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- มารีสา วรรตจุจิวศ์. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน*
ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- มาลี วิทยาธรรัตน์. (2540). *ผลของการฝึกการมุ่งอนาคตแก่เด็กในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านบาง*
ละมุง จังหวัดชลบุรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ยุวดี เทียรฆประสิทธิ์.(2536). *การพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราตรี พัฒนรังสรรค์. (2544). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2545). *สุขวิทยาจิตและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรรณวิภา ชื่นสงวน. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ในการเรียนร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรางคณา แสงวิภาค. (2542). *การศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดชัยภูมิ. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ ตระกูลสถุชาติ. (2544). *จิตวิทยาการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วันที อุบลแย้ม. (2545). *ปัจจัยและพื้นฐานสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเอง ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนวมันทรราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี. ปรินฎานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วารีย์ ศิริเจริญ. (2536, เมษายน). *การทดลองใช้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, วารสารวิจัยสารสนเทศ. 13 (15): 3.*
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). *ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมายเรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัยศึกษา*. กรุงเทพฯ.
- สมพร พรหมจรรย์. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตร หอไตรรงค์. (2539). *ผลของการฝึกแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันในการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางชีวสังคม. ปรินฎานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สวณา พรพัฒน์กุล. (2525). *อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อพัฒนาการทางด้านความคิดและการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สิรินทิพย์ สมคิด. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพรหมศรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพร ดาวัน. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา สุธรรมารักษ์. (2531). เอกสารการสอนวิชา จต. 101 จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- สุธาสิณี ใจเย็น. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. (2540). สุขภาพจิต : จิตวิทยาในการดำรงชีวิต. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ภูผาลา. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดธาตุทองเขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ โกศิยะกุล. (2526). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินฎยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2550). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร .สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- แสงอรุณ พจน์พัฒนาพล. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครเหนือ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สำนักงานทดสอบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *“คุณธรรมพื้นฐาน” คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก: ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุดทอง*
- (2547). *รายงานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงชั้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.*
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ: พฤติกรรมศาสตร์ตลอดช่วงชีวิต. กรุงเทพฯ: สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ศักดิ์ดา พัยคมใส. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดสะแกงาม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ศิริวรรณ สุวินท์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- หทัยขวัญ สหชัยยันต์. (2529). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- อรรณพ โคตรสินธุ์. (2544). *ผลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.*
- อริศรา จารุรัตน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- อังคณา ธีรศิลาเวทย์.(2548). *จิตลักษณะและปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1*. วิทยานิพนธ์.มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร
- อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. (2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม.(2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี ทองจันทร์. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดเพชรบุรี โดยการวิเคราะห์เส้นทาง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไร ชมมะลิ. (2542). *สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อำรุง จันทวานิช. (2542). *เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวทางสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาประเทศ*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- Bacon, Charles Samuel.(1989). Teacher Goal Structures and Student Responsibility for Learning: A Student Perspective. *Dissertation Abstracts International*. 46 (9): 659.
- Bandura, Albert. (1986). *Social Foundations of Thought and Action*. N.J. : Prentice-Hall.
- Bloom, S (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York: McGrew-Hill Book; Co.
- Jung, Carl G.(1969). *Man and his symbols*. New York: Doubleday.
- Chinnery,Ann Helen.(2004).*Response and Responsibility : On Levinas and Moral Education (Emmanuel Levinas)*.Dissertation Abstracts International. 64 (08) : 2821-A : February.
- Cogan, Morris L. (1975, May). Studies of Teacher Behavior. *The Journal of Experimental Education*. 12 (2): 135 – 139; January.

- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. New York : Harper and Row.
- Dickinson, Leslie. (1987). *Self-Instruction in Language Learning*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Erikson, Erik H. (1968). *Identity Youth and Crisis*. New York: W.W. Norton & Company.
- Flippo, Edwin B. (1966). *Management : A Behavioral Approach*. Illinois and Bacon.
- Friedman, M.; & R.H. Rosenman. (1974, January). Behavior Pattern and Coronary Angiographic Pindning. *Journal of the American Medical Association*. 204(1) :164
- Good, V.C (1973). *Education Dictionary of Education*. 2and ed. New York: McGrawHill BookCompany.
- Kaplan, Louis. (1956). *Mental Health and Human Relation in Education*. New York : Harper and Brothers Publishers.
- Kelly, Karen E.; & Houston, Ken B. (1985, Winter). Type A Behavior in Employed Woman : Relation to Work, Marital and Leisure Variable, Social Support, Stress, Tention and Health. *Journal of Personality and Social Psychology*. 48(4) : 1064.
- Klausmier, Herbert J. (1961). *Learning and Human Abilities: Educational Psychology*. 3 Edition. New York : Harper & Row.
- Kliwer, Wendy ;& Weidner, Gerdi. (1987). *Type A Behavior and Aspiration : A Study of Parents and Childrens Goal Setting,v Dovelopmental Psychology*. 23(2) : 204-209.
- Mead , Robert D. (1971) Future Time Perspective of College Students in America and India. *Journal of Social Psychology*. 83: 175-182 .
- Mischel , W (1974) “ *Processes in Delay of Gratification* , “ In L. Berkowitz (ed) *Advances in Experimental Social Psychology* . Vol.7 pp.249-293 . New York : Academic Press.
- Nurmi J.E. (1991). *How Do Adolescents see Their Future ? A Review of the Development of Future Orientation and Planning* :Development Review.11:1-5.
- Rosen, Bernard C. (1961). *Family Structure amd Achievement Motivation*. American Sociological Review.
- Samuel, William. (1981). *Personality*. New York: McGraw-Hill.

- Seginer , Rachel and Hoda Halabi. (1991) Cross-Cultural Variations of Adolescents' Future Orientation : The Case of Israeli Druze Versus Israeli Arab and Jewish Male. *Journal of Cross Cultural Psychology*. 22 (2): 244-257.
- Wright, Robert J. (1975, January). "The Influence of Socio-economic Status on the Predictability of College Performance". *Journal of Educational Measurement*. 11 (5): 277 – 283.
- Yee, Albert H. (1971). *Social Interaction in Educational Setting*. Englewood Cliffs :Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 1728

วันที่ 11 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพัชรภา เกตวัลท์ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพัชรภา เกตวัลท์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวิฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 1137

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ

เนื่องด้วย นางสาวพัชราภา เกตวัลห์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์จිරพันธ์ จันจันะ และ อาจารย์เปรมใจ บุญประสพ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพัชราภา เกตวัลห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-4452-045

ที่ ศธ 0519.12/ 1139

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ

เนื่องด้วย นางสาวพัชราภา เกตวัลห์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 262 คน ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเผยแพร่ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพัชราภา เกตวัลห์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 089-4452-045

ที่ ศธ 0519.12/ 1719

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

11 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอใช้แบบทดสอบ GHQ 60 เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลรามารินทร์

เนื่องด้วย นางสาวพัชราภา เกตวัลห์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ เจริญ กิริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์จะขอใช้แบบทดสอบ GHQ 60 ของนายแพทย์ชนา นิลชัยโกวิทย์ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2553

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพัชราภา เกตวัลห์ ได้ใช้แบบทดสอบดังกล่าว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067, 0-2649-5070 กด 110

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-4452-045

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่มีข้อถูกหรือผิดและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนแต่อย่างใด คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ จะมีการประมวลผลและนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 12 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตอนที่ 4 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอส คิว 60
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาระความรับผิดชอบในครอบครัว
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 11 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน
- ตอนที่ 12 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน

ผู้วิจัยขอความร่วมมือนักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดของนักเรียนมากที่สุด และโปรด **ตอบให้ครบทุกข้อ**

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวพัชราภา เกตวัลย์

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริงของนักเรียน

ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อนักเรียนทำงานไม่สำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้					
2	นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างดีที่สุด					
3	เมื่อมีปัญหา นักเรียนพยายามแก้ ปัญหา นั้นให้ได้					
4	เมื่อนักเรียนต้องทำสิ่งใดนักเรียนรีบ พยายามทำให้เสร็จโดยเร็ว					
5	นักเรียนชอบทำงานเรื่อยๆ โดยไม่กำหนด เวลาแล้วเสร็จอย่างแน่นอน					
6	เมื่อต้องทำงานหนัก นักเรียนรู้สึกท้อแท้ไม่ อยากรับทำต่อไป					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
7	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนทุกวิชา					
8	นักเรียนเห็นว่าไม่จำเป็นที่เราต้องกระตือรือร้นในการเรียน					
9	นักเรียนไม่ชอบทำงานที่ต้องแข่งขันกับคนอื่น					
10	นักเรียนคิดว่า ตนเองเป็นคนเฉื่อยชา					
11	นักเรียนไม่สนใจว่างานที่ทำอยู่สำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่					
12	นักเรียนรู้สึกว่าจะต้องทำอะไรต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งขันกับเวลา					
13	นักเรียนรู้สึกหงุดหงิด เมื่อต้องทำอะไรต่าง ๆ ซ้ำซาก					
14	นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจ หากงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินไปล่าช้า					
15	นักเรียนรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ					
16	นักเรียนเริ่มต้นทำอะไรได้แล้วต้องทำให้เสร็จ					
17	นักเรียนทนไม่ได้ถ้าต้องทำงานกับคนที่ทำงานล่าช้า					
18	เพื่อนส่วนใหญ่คิดว่านักเรียนเป็นคนจริงจังกับการทำงาน					
19	นักเรียนคาดหวังกับผลการทำงานมาก					
20	นักเรียนสามารถยอมรับกับผลการกระทำได้ แม้ไม่เป็นที่พอใจนัก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนเพื่อการเรียนหนังสือ					
2	นักเรียนส่งการบ้านตามที่ครูกำหนด ทุกครั้ง					
3	เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนประสบความสำเร็จ ในด้านกรเรียน นักเรียน อยากเป็นเช่นนั้นบ้าง					
4	นักเรียนเรียนหนังสือในแต่ละวันโดยไม่ คาดหวังผลของการเรียน					
5	นักเรียนจะไม่ลงมือทำงาน ถ้าไม่ใกล้ถึง กำหนดส่ง					
6	นักเรียนตั้งใจทำงานตามแผนงานที่วาง ไว้ทุกครั้ง					
7	แม้ว่างานที่นักเรียนทำมีความยาก นักเรียนจะพยายามทำงานนั้นอย่างเต็ม ความสามารถ					
8	นักเรียนชอบทำงานที่ไม่ยุ่งยาก เพราะ ทำให้งานเสร็จเร็ว					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
9	เวลาทำการบ้าน นักเรียนเลือกทำแต่ข้อที่ง่ายเท่านั้น					
10	นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาที่มีการบ้าน					
11	นักเรียนรู้สึกสบายใจในวันที่ไม่ต้องทำการบ้าน					
12	ก่อนสอบแต่ละครั้ง นักเรียนต้องทบทวนบทเรียนก่อนเสมอ					
13	นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนไว้สูง					
14	นักเรียนเรียนหนังสือโดยไม่สนใจเรื่องคะแนนที่สอบได้					
15	นักเรียนพยายามตั้งใจเรียนให้มากขึ้น ถ้าสอบได้คะแนนไม่ดี					
16	นักเรียนภูมิใจที่สามารถสอบผ่านแต่ละวิชา					
17	นักเรียนรู้สึกอายเมื่อเพื่อนทบทวนบทเรียนให้เมื่อใกล้สอบ					
18	นักเรียนมุ่งมั่นในการเรียนให้ดีกว่าเทอมที่ผ่านมา					
19	นักเรียนไม่อยากมาเรียน เพราะทำการบ้านไม่เสร็จ					
20	นักเรียนให้ความสนใจเป็นพิเศษในวิชาที่เรียนไม่เข้าใจ					
21	เมื่อนักเรียนเรียนไม่เข้าใจ ทำให้ไม่อยากเรียน					
22	นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้					

ตอนที่ 4 แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ใกล้เคียงกับ
สุขภาพและความรู้สึกของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วง 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด

1. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกสบายและมีสุขภาพดี
 - ดีกว่าปกติ เหมือนปกติ แย่กว่าปกติ แย่กว่าปกติมาก
2. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกต้องการระบายอารมณ์ให้มีกำลังวังชา
 - ไม่เลย ไม่มากกว่าปกติ ค่อนข้างมากกว่าปกติ มากกว่าปกติมาก
3. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกท้อหดโทรมและสุขภาพไม่ดี
 - ไม่เลย ไม่มากกว่าปกติ ค่อนข้างมากกว่าปกติ มากกว่าปกติมาก
4. รู้สึกไม่สบาย
 - ไม่เลย ไม่มากกว่าปกติ ค่อนข้างมากกว่าปกติ มากกว่าปกติมาก
5. เจ็บหรือปวดบริเวณศีรษะ
 - ไม่เลย ไม่มากกว่าปกติ ค่อนข้างมากกว่าปกติ มากกว่าปกติมาก

ตอนที่ 5 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนสนใจหาความรู้อยู่เสมอเพื่อ ความก้าวหน้าในด้านการเรียน					
2	นักเรียนตั้งใจเรียนเพื่อประสบ ความสำเร็จในการเรียน					
3	นักเรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่อนำ ความรู้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ					
4	การเรียนไม่ทำให้นักเรียนประสบ ความสำเร็จในอนาคตเสมอไป					
5	นักเรียนคิดว่าแล้วแต่นักเรียนสามารถ ประกอบอาชีพอะไรในอนาคต					
6	นักเรียนไม่ต้องการเรียนสูง เพราะทำให้ เสียเวลาและเสียเงิน โดยเปล่าประโยชน์					
7	นักเรียนวางแผนการทำงานให้สามารถ ส่งงานได้ตามกำหนดนัดทุกครั้ง					
8	นักเรียนพยายามหาโอกาสเรียนต่อสูงๆ เพื่อจะได้ทำงานที่มั่นคงในอนาคต					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
9	นักเรียนคิดว่า การเรียนมีส่วนช่วยให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในอนาคต					
10	นักเรียนอดทนต่อการเรียนไม่ว่า ยากลำบากเพียงใดเพื่อความสำเร็จใน อนาคต					
11	นักเรียนขยันหมั่นเพียรในการศึกษา เล่าเรียน แม้ว่าผลการเรียนในปัจจุบัน ยังไม่ดีพอ					
12	แม้นักเรียนไม่ชอบวิชาใดก็ตาม นักเรียน พยายามตั้งใจเรียนเพื่อให้สอบได้ คะแนนดี					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนของผู้ปกครองด้านการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นให้นักเรียนตามที่นักเรียนต้องการทุกครั้ง					
2	เมื่ออุปกรณ์การเรียนชำรุด ผู้ปกครองไม่ซื้ออันใหม่ให้นักเรียน					
3	นักเรียนได้รับเงินประจำวันจากผู้ปกครองไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการใช้จ่าย					
4	เมื่อจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ในการทำงานที่ครูมอบหมาย ผู้ปกครองชวนช่วยจัดหาให้ทุกครั้ง					
5	ผู้ปกครองซักถามเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างดี					
6	ผู้ปกครองไม่เคยตักเตือนเมื่อนักเรียนไม่ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมาย					
7	ผู้ปกครองไม่เคยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนแก่นักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8	ผู้ปกครองมักไม่สนใจนักเรียน เมื่อ นักเรียนพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับการเรียน					
9	ผู้ปกครองไม่เคยพูดแสดงความชื่นชม เมื่อรู้ว่านักเรียนสามารถเรียนได้ดี					
10	ผู้ปกครองแสดงความห่วงใยเมื่อนักเรียน ทำผิดในการเรียน					
11	ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสนใจซักถาม เกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน					
12	ผู้ปกครองมักนิ่งเฉยเมื่อนักเรียนขอเงิน ค่าอุปกรณ์ในการทำงานที่ครูมอบหมาย					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับภาวะความรับผิดชอบในครอบครัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนไม่พอใจ เมื่อพ่อแม่สั่งให้ทำงานบ้าน					
2	นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทุกวัน โดยท่านไม่ต้องสั่ง					
3	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวเสร็จด้วยดีทุกครั้ง					
4	นักเรียนไม่เคยมีงานที่ต้องทำในบ้าน					
5	นักเรียนต้องทำงานบ้านจนไม่มีเวลาทำการบ้านที่ครูมอบหมาย					
6	นักเรียนเล็งเห็นในการทำงานบ้านหรืองานที่ผู้ปกครองมอบหมายเสมอถ้ามีโอกาส					
7	นักเรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวด้วยความคับข้องใจ					
8	นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครอบครัวด้วยความเต็มใจ					
9	นักเรียนช่วยพ่อแม่ หรือผู้ปกครองทำงานบ้านเท่าที่ทำได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	นักเรียนมีหน้าที่ซักผ้าของพ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง					
11	นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำความ สะอาดภาชนะ					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพทางการเรียน ของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	สถานที่เรียน ห้องเรียนมีแสงสว่างไม่เพียงพอ					
2	สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ สะดวก					
3	ห้องเรียนมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับ จำนวนนักเรียน					
4	ห้องเรียนมีกลิ่นเหม็น					
5	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ					
6	ห้องเรียนสกปรกไม่น่าเรียน					
7	ห้องเรียนมีเสียงรบกวนจากภายนอก					
8	ห้องเรียนมีความสะอาด					
9	บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดและเป็น ระเบียบ					
10	โรงเรียนมีบริเวณให้นั่งอ่านหนังสือ และ ทำการบ้านไม่เพียงพอสำหรับนักเรียน					
11	สื่อและอุปกรณ์การเรียน ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์มีอุปกรณ์ที่ ทันสมัย					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12	ห้องเรียนมีสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย					
13	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเพียงพอกับ จำนวนนักเรียน					
14	บริเวณห้องเรียนมีการจัดสื่อการเรียนรู้ที่ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้					
15	อุปกรณ์ก็ฟามีน้อยเกินไป					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู					
2	นักเรียนไม่อยากปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาการเรียน					
3	เมื่อนักเรียนมีปัญหาส่วนตัว นักเรียนไม่กล้าปรึกษาครู					
4	นักเรียนมีความท้อแท้ในการเรียนเนื่องจากไม่ได้รับความสนใจจากครู					
5	นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามเมื่อครูถาม					
6	นักเรียนเข้าไปคุยกับครูเมื่อมีเวลาว่าง					
7	นักเรียนให้ความร่วมมือทุกครั้งเมื่อครูขอให้ร่วมกิจกรรม					
8	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ครูให้คำปรึกษานักเรียนได้ในทุกเรื่อง					
9	ครูให้ความรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	ครูไม่สนใจปัญหาด้านส่วนตัวของนักเรียน					
11	ครูชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี					
12	ครูไม่ค่อยให้ความสำคัญกับตนเองกับนักเรียน					
13	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
14	ครูให้ความเสมอภาคกับนักเรียนทุกคน					
15	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน					

ตอนที่ 10 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนเข้ากับเพื่อนทุกคนได้เป็นอย่างดี					
2	นักเรียนแสดงความไม่พอใจ เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานที่แตกต่างจากนักเรียน					
3	เมื่อทำกิจกรรมนักเรียนและเพื่อนให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่					
4	เมื่อทำงานกลุ่ม นักเรียนเปิดโอกาสให้เพื่อนได้แสดงความคิดเห็น					
5	เมื่อเพื่อนในกลุ่มเปิดโอกาสให้เสนอความคิดเห็น นักเรียนมักนั่งเฉย					
6	นักเรียนทำงานกลุ่มกับเพื่อนได้ดี					
7	นักเรียนไม่ชอบช่วยเหลือเพื่อน					
8	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจงานที่ครูมอบหมาย เพื่อนช่วยอธิบายให้					
9	เพื่อนไม่ต้องการให้นักเรียนร่วมทำงานในกลุ่ม					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	เมื่อนักเรียนไม่มาโรงเรียน เพื่อนช่วยอธิบายบทเรียนที่เรียนผ่านมาแล้ว					
11	นักเรียนชอบทำงานคนเดียว					
12	นักเรียนมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนบ่อยครั้งในเรื่องการทำงาน					
13	นักเรียนตำหนิเพื่อนเมื่อเพื่อนทำงานไม่ถูกใจ					
14	เมื่อนักเรียนเบื่อหน่ายการทำงาน เพื่อนคอยปลอบใจเสมอ					
15	ถ้าเพื่อนทำงานไม่เสร็จนักเรียนอาสาช่วยเหลือ					

ตอนที่ 11 แบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบเพื่อน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนตรงบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนส่งงานตรงเวลาตามเพื่อน					
2	เมื่อเห็นเพื่อนตั้งใจเรียนนักเรียนจะปฏิบัติตาม					
3	เมื่อเพื่อนของนักเรียนทำงานไม่เรียบร้อยนักเรียนจะทำตามเพื่อน					
4	เพื่อนของนักเรียนมักนำงานอื่นขึ้นมาทำทำให้นักเรียนร่วมทำด้วย					
5	นักเรียนตั้งใจฟังขณะครูสอน เพราะเพื่อนของนักเรียนส่วนใหญ่ต่างมีสมาธิในการเรียน และไม่มีใครคุยกันขณะที่ครูสอน					
6	นักเรียนยกมือถามครูตามเพื่อนที่ชอบสงสัยในงานที่ครูมอบหมาย					
7	นักเรียนยอมรับทุกครั้งที่ครูตักเตือนเรื่องทำงานไม่เรียบร้อยเหมือนเพื่อนคนอื่น					
8	แม้ทำงานไม่เสร็จ นักเรียนก็ถูกไปเล่นกับเพื่อนที่ส่วนใหญ่มักถูกไปเล่น					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
9	นักเรียนมักเตรียมอุปกรณ์ในการทำงานตามเพื่อนที่มีความกระตือรือร้น					
10	นักเรียนทำงานเมื่อใกล้เวลากำหนดส่ง โดยไม่มีการวางแผนตามเพื่อนสนิทของนักเรียน					

ตอนที่ 12 แบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงานของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	นักเรียนรีบแก้ไขงานทันที เมื่อรู้ว่างานที่ทำมีข้อผิดพลาด					
2	นักเรียนไม่เคยตรวจทานความถูกต้องของงานก่อนส่งครู					
3	นักเรียนทำการบ้านเมื่อมีเวลาว่างที่โรงเรียน					
4	เมื่อนักเรียนทำงานผิดหรือไม่เรียบร้อย นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น					
5	นักเรียนส่งงานไม่ทัน ถ้าครูให้งานหลายอย่างพร้อมกัน					
6	นักเรียนขาดเรียนเมื่อทำการบ้านไม่เสร็จ					
7	นักเรียนส่งการบ้านที่ครูมอบหมายให้ตามเวลาที่ครูกำหนด					
8	นักเรียนมักผัดวันประกันพรุ่งจนทำให้งานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด					
9	นักเรียนแก้ไขงานที่ผิดตามที่ครูตรวจแก้ไขให้					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	เมื่อนักเรียนทำการบ้านไม่ได้ นักเรียนมักขอลอกจากเพื่อน					
11	นักเรียนรู้สึกกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
12	นักเรียนรู้สึกว่างานที่ครูมอบหมายเป็นงานที่ซ้ำซาก จำเจ น่าเบื่อ					
13	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในการทำงาน นักเรียนมักปรึกษาครูก่อนเสมอ					
14	นักเรียนทำรายงานเสร็จก่อนกำหนดส่งเสมอ					
15	นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานของตนให้ดีขึ้นเสมอ					
16	นักเรียนทำงานกลุ่มให้เสร็จก่อนทำงานของตนเสมอ					
17	เมื่อมีการทำงานกลุ่ม นักเรียนมักปล่อยให้เพื่อนทำ					
18	แม้มีอุปสรรคในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนก็ทำจนสำเร็จ					
19	นักเรียนตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม					
20	ในการทำงานกลุ่ม นักเรียนทำงานเท่าที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น โดยไม่สนใจงานของสมาชิกคนอื่น					

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	7.491
2.	2.812
3.	4.426
4.	4.671
5.	3.277
6.	2.991
7.	3.806
8.	3.689
9.	2.525
10.	3.628
11.	6.051
12.	2.444
13.	2.404
14.	4.216
15.	4.468
16.	2.894
17.	4.620
18.	4.747
19.	4.168
20.	3.448

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8903

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	4.580
2.	6.930
3.	3.763
4.	4.495
5.	5.232
6.	8.172
7.	5.364
8.	3.069
9.	5.078
10.	2.962
11.	2.969
12.	14.676
13.	9.029
14.	6.246
15.	3.139
16.	3.000
17.	4.742
18.	4.724
19.	3.528
20.	5.701
21.	3.625
22.	6.967

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9210

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	5.789
2.	8.050
3.	6.358
4.	4.596
5.	3.618
6.	3.787
7.	5.060
8.	12.021
9.	4.500
10.	6.928
11.	8.167
12.	6.358

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9249

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครอง
ด้านการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	3.917
2.	4.078
3.	4.044
4.	2.255
5.	3.284
6.	2.298
7.	3.867
8.	5.539
9.	6.358
10.	5.667
11.	8.000
12.	2.465

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8113

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามภาวะความรับผิดชอบในครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	3.811
2.	5.618
3.	4.260
4.	5.168
5.	3.000
6.	3.656
7.	3.858
8.	2.991
9.	3.024
10.	4.835
11.	3.107

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8288

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะกายภาพทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	3.492
2.	3.278
3.	4.670
4.	3.922
5.	5.732
6.	6.721
7.	3.165
8.	4.950
9.	3.500
10.	3.400
11.	4.485
12.	2.717
13.	4.666
14.	3.320
15.	3.789

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8656

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	2.411
2.	2.974
3.	2.155
4.	3.624
5.	5.257
6.	2.948
7.	3.409
8.	2.115
9.	2.862
10.	2.422
11.	2.215
12.	2.658
13.	2.649
14.	2.167
15.	3.123

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8276

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	4.031
2.	2.791
3.	3.873
4.	2.228
5.	6.971
6.	6.317
7.	3.995
8.	3.491
9.	7.277
10.	3.322
11.	2.843
12.	2.561
13.	2.257
14.	3.613
15.	2.415

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8973

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการเลียนแบบเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	5.196
2.	5.881
3.	5.563
4.	3.470
5.	2.810
6.	3.417
7.	3.141
8.	4.910
9.	3.606
10.	6.140

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8541

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความรับผิดชอบในการทำงาน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t)
1.	7.491
2.	3.812
3.	4.426
4.	4.671
5.	3.277
6.	3.991
7.	3.806
8.	3.689
9.	3.525
10.	3.628
11.	6.051
12.	2.444
13.	2.404
14.	4.216
15.	4.468
16.	2.894
17.	4.407
18.	4.747
19.	4.168
20.	2.448

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8903

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพัชราภา เกตวัลท์
วันเดือนปีเกิด	30 พฤศจิกายน 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	7 หมู่ 9 ตำบล พีชอุดม อำเภอ ลำลูกกา จังหวัด ปทุมธานี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ 93 ถนนนวมินทร์ แขวง คลองจั่น เขต บางกะปิ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2539	ประถมศึกษา จากโรงเรียนวัดพีชอุดม ปทุมธานี
พ.ศ.2545	มัธยมศึกษา จากโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สอนกุลลาภวิทยาลัย ปทุมธานี ปทุมธานี
พ.ศ.2550	การศึกษาระดับบัณฑิต (การแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2553	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร